

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 17.

Hős csapataink a szerbek utolsó állásai előtt.

(Átkeltek a bolgárok a szerb határhegyeken. — Zajecár védőműveit elfoglalták.)

Budapest, október 16. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Délkeleti hadszintér:

A szövetségesek támadásai előrehaladnak. A Belgrád vidékén előnyomuló osztrák-magyar csapatok az ellenséget üldözve rohamtávolságra közelítették meg az Avala erődtérséit és elragadták a szerbektől a Vincától délre fekvő magaslatokon levő erősen elszórt állásokat. Egyik hadosztályunk a csatatéren nyolcszáz halott és súlyosan sebesült szerbet szedett össze.

A bolgár csapatok harcra erőszakolták ki Negotin és Strumicza között sok helyen a határhegységeken való átjutást Zajecár keleti védőműveit elfoglalták. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A haza oltárára.

(Az Aradi Közlöny harmadik jegyzése.)

Arad, október 16

Szózat érkezett a magyar néphez!

A szózatra megindult az áradat a kaszárnyákba. Bevonultak a fiatalok, négyes sorokba készülnek az öregek. A hazafiságnak nincsenek ugyan írott törvényei, de csak a hazafiság tüzelheti azt a népet, amely a háború második esztendejében olyan tömegekben küldi fiait megint a zászlók alá, mint a hogy azt most látjuk.

Ezek karddal szolgálják a hazát!

Azonban életküzdelme dicsőséges harcát a nemzet vérrel és pénzzel vivja. A hadsorokban küzdők hősiességét a hadsorok mögötti élet munkája támogatja. Azok vérrel fizetnek, az utóbbiak a munka vérét, a pénzt hullatják oly bőven, hogy amazi megfizessék.

A küzdelem hősi mezején levett kalappal nézi az egész világ a magyart. Dicsősége ragyog s a ragyogás tükrében jövője képét láthatja meg a nemzet. A békés polgári munkának versenyeznie kell a hősiességgel, hogy kiérdemelje ő is a világtól a levett kalapot.

A pénznek érkezett most el az ideje, hogy hazafias és uri kötelességet teljesítse, hogy harcolni menjen az is, mint a katonák. Behívja a nemzethez intézett szózat a pénzt is, mint a katonaköteleseket.

Előre tebát ti koronák, ti bankók és ti csengő aranyak, előre, századokba, ezredkebe és milliókba, hi a becsület mezeje, elöttetek a hazafiai kötelesség, amelynek nincsenek írott törvényei.

A felvonuló hadsereg élén kijáratna más, mint a hűséges zászló-tartó, a sajtó, amely magasra tartja a nemzeti dicsőség lobogóját, hogy azt ország és világ lássa!

Az Aradi Közlöny most harmadszor is elsőnek áll oda a nemzet oltárához, hogy a maga erejével, a háboruban sokszorosán megacélozott és megedzett erejével, teltre serkentsen és cselekvésre buzdítson. Megindul holnap a hadikölesön jegyzés és az Aradi Közlöny siet leróni a hála adóját.

A harmadik hadikölesőre az Aradi Első Takarékpénztárnál harmincezer koronát jegyzett az Aradi Közlöny és ezzel jegyzéseinek összege százezer koronára emelkedett. Az első kölesőből ötven, a másodikból huszezer koronás jegyzéssel vette ki részét a lap a hazafiai kötelesség követelte nemzeti munkából.

Hála adójának, egy porszemnyi atomnak tekintjük ezt azzal a nagy szeretettel szemben, amellyel a közönség az Aradi Közlönyt a szívébe zárta. És ennek az ünnepi órának elkövetkeztekor megindultan gondolunk vissza arra a harminc esztendőre, amelynek kezdetén a lap bölcsőjét ringatták, amelyben egy gyenge gyermek tekintett a világba, ahol most mint erőteljes férfi tekint szét naponta, hogy a látottokról az ő közönségének beszámoljon. A harmincadik év végén elmondhatjuk, hogy a közönség örömet találja a férfi erejében, aki három évtized hosszú lepergése alatt megszerzett minden fegyverét arra használja, hogy a köréje gyülekezett hatalmas táborért küzdjön. Mennyi taps és mennyi helyeslő kiáltás hangzott felénk e hosszú pályán és mennyi bátorítás és kitartásra buzdító meleg elismerés jutott osztályrészünkül! Helyes volt tehát az, amit cselekedtünk és ez a tudat teszi megingat-

hatalanná azt a hitünket, hogy amikor ismét szólítjuk közönségünket, az utolsó száll emberig ott fog buzdó imádságba merülve, velünk térdelni a haza oltáránál, imában kérve a seregek urát, hogy azokból a fillérekből, amiket a hazának oltárára teszünk, áldás fakadjon a nemzetre és királyára, dicsőség hadseregére és megáláztatás ellenségeinkre.

A haza most harmadszor hívja fiait, a nemzet összegét, hogy igénybe vegye erejüket a nemzeti önvédelmi harc végleges sikeréhez. Anglia és Franciaország az Oceánon túlra futott egy kis kölesőért, az orosz pénzügyminiszter London falait döngeti, Olaszország pedig sorra kopogtatja fegyvertársai trezorjait és egyik sem a maga emberségéből, hanem egymás zsebéből élnek. Mi és hűséges szövetségesünk a magunk erejére támaszkodunk, mikor a hadviselés pénzügyi alapjait kell újra és újra felöntözni.

A harmadik hadikölesőn megmozdítja a sziveket és megmozdítja a pénz gárdáját. Az Aradi Közlöny szívében élő hála cselekvésre indította harmadszor is. Hívó szó ez a cselekedet ahhoz a hűséges közönséghez, amely követi a mi szavunkat és szívét hajlitja felénk. Ha megmozdul az ő szíve, akkor megindulnak a vérgarasok és a nagy aranyok, amelyek most testvéri sorban együtt vonulnak be a harmadik hadi kölesőn kaszárnyájába, harcolni a hazáért.

Jegyeztünk a harmadik hadikölesőre, jegyezzen mindenki úgy, ahogy módjában áll, de el ne maradjon se kicsi se nagy!

Megkezdődött a terménykivitel Romániából.

A határállomások forgalma. — Maiorescu hazatérése. — Német tengeralattjáró a román tengerparton.

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, okt. 16.

Az a hír, hogy a határállomások a nagy anyaghalmozódás miatt ismét bezárták a terménykivitel elől, nem felel meg a valóságnak. Illetékes helyről közlik, hogy mindössze annyi igaz ezen híresztelésből, miszerint Predealon a berakodást megszüntették, mert ott a megtöltött kocsik száma oly nagy, hogy valósággal blokkolták a vonalat. A burdujeni-i berakodást is meg kellett egy időre szüntetni. A többi határállomáson rendszeren folyik a terménykivitel. Predealra tegnap husz német kocsi érkezett terményátvétel céljából.

Németország vásárlásai Romániában.

Bukarest. Több havi szünetelés után, a németországi vagonok ismét áthaladtak Predealon Romániába, hogy a Németországnak vásárolt terményeket felrakják azokra. A Predealon áthaladt német vagonok száma 80.

Maiorescu hazautazott.

Bukarest. Titu Maiorescu, Románia volt miniszterelnöke, és egyik legkiválóbb diplomataja, akit az újabb felmerült román kormányválsági hírek alkalmával sűrűn úgy emlegettek, mint aki utódja lesz Bratianunak, a jelenlegi kormányfőnek, svájci üdülését befejezve, a tegnap déli gyorsvonattal keresztül utazott Brassón Bukarestbe. Maiorescu, hajlott kora dacára igen rugékonny, egészségtől duzzadó,

láthatólag jól tett neki az eltöltött szabadság. A román diplomata a pályaudvaron kedélyesen elbeszélgetett a hozzá siető tisztviselőkkel, akik között nem egvet, mint régi ismerőst, barátságosan üdvözölt. A hozzá intézett kérdésekre adott feleleteiből annyit meg lehetett állapítani, hogy Maiorescu folytatni fogja otthon a harcot régi meggyőződéséért. Maiorescu törhetetlen barátja a központi hatalmaknak.

Német tengeralattjáró a román parton.

Bukarest. A mai bukaresti lapok jelentik: Tegnap délben egy német tengeralattjáró jelent meg a Kallakra-hegy melletti parton és ott kikötött. A román határőrök megközelítették a hajót és megállapították, hogy az német tengeralattjáró, német tengerészekkel. A német katonák kenyeret és vizet kértek a román katonáktól, amit megkaptak, mire a tengeralattjáró Balcic-Varna irányába eltávozott.

Görögország és Szerbia szerződése.

Bukarest, október 16. Itteni jól értesült körökben egyre határozottabban tartja magát az a hír, hogy Görögország nem fog Szerbia segítségére menni, különösen pedig azóta nem, amióta kiderült, hogy tulajdonképpen Szerbia támadta meg Bulgáriát. Autentikusnak jelentik ki Gucaris volt miniszterelnök, jelenlegi belügyminiszter azon nyilatkozatát, hogy Görögország öngyilkosságot követne el, ha Szerbia mellé állna. Mindezek logikus következményeként Görögországnak — mondotta Gucaris — fel kell mondanis a Szerbiával kötött szerződését.

megjavítása céljából megindított támadásunk teljes sikerrel járt. Az ellenség súlyos véres veszteségein kívül foglyokban öt tisztet és kétszázhuszonhat főnyi legénységet, továbbá hat géppuskát és három aknavetőt veszített. Az ellenség támadását a Schratzmaenben meghiusítottuk.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Az oroszok előretörése Dünaburgtól nyugatra kudarcot vallott. Weselewotól északkeletre két támadást ágyutüzünkkel csirájában elfojtattunk. Azokat a támadásokat, melyeket ezen a vidéken az ellenség délután és az éjszaka folyamán ismételt megkísérelt, szintén visszavertük. Ez alkalommal egy tisztet és negy-száznegyvannegy főnyi legénységet elfogtunk és egy géppuskát zsákmányoltunk. Smorgontól északkeletre és délre az oroszok szintén több ízben támadtak. Mindenütt visszavetettük őket.

Lipót bajor herceg tábornagy és Linsingen tábornok hadcsoportjainál semmi újság.

Balkán hadszíntér:

A Mackensen hadcsoport hadseregét tovább haladnak előre. Szemendriától délre a Vranovo hegyet, Pozsarevactól keletre pedig a Smo-

lyinad helységet rohammal elfoglaltuk. A bolgár csapatok harc árán Negotni és Strumioza között sok helyen klerószakokták az átkelést a határhegygerinceken. Zajecar keleti erődjét elfoglalták. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Olcsóbb lett a hus

Aradon.

(Nem vásárolnak sertést. — Négy koronás élősuly-árak. — A tanács itnéz-kedesei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 16.

A mi belső háborunknak, az élelmiszer uzsora ellen viselt kemény és nehéz hadjáratunknak tegnap Aradon óriási szenzáció erejével ható eseménye volt. Ha stilszerűek akartunk volna lenni, akkor rendkívüli kiadást kellett volna rendezni abból az alkalomból, hogy Aradon az élő sertés kilogrammját 4, azaz mond és ird: négy koronáért kínálták a hetivásáron, de az aradi közönség ennyiért sem vette. Mint az aradi rendőrség hivatalos piaci jelentése mondja, igen nagy volt a felhajtás, az árak feltűnő mértékben estek, azonban vevő annál kevesebb volt, úgy, hogy az árak legnagyobb részét visszavitték.

Igazunk volt tehát, mikor a közönséget óvatintettük attól, hogy a keletkező tömeges pánikot fejvesztett tömeges vásárlásával még növelte, mert már is oly bőségben van a falukon és tanyákon az élő állat, hogy négy koronáért sem tudják eladni. Ez a tény azonban nem használható fel vádként a tanács ellen, mely 5 korona 15 filléres sertéseket árusít, mert a tanácsnak kötelessége volt az utóbbi hetek zsirinségén segíteni. Azonban nekünk ad igazat ez a tény is, mert ime be van bizonyítva, hogy közéletelmélet szabó emberek nélkül még bizottsággal sem lehet megjavítani.

A tanács ma délelőtti Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésén behatóan foglalkozott a már megvásárolt és a közönség által nem igen keresett sertések husának kérdésével és úgy határozott, hogy azt szalámi gyárosoknak ajánlja fel megvételre és Budapest főváros közéletelméleti üzletét is megkeresi, hogy vásároljon.

A juh hus árát a tanács leszállítja, mert mint megirtuk semmi értelme sincs annak, hogy a város, amely olcsó árut tart a kezében az ár emelést elősegítse. Egyelőre 20 fillér az ár redukáció, azonban utasította a tanács az életelméleti bizottságot, hogy legközelebbi ülésén ismét foglalkozzék ezzel a kérdéssel.

Amint ismeretes az aradi malmok a városnak 1916. január 1-től más feltételek mellett akarják a lisztet szállítani, mint amilyenek alapján az ez év végéig lekövített mennyiséget adják. Ezt már a versenytárgyalás alkalmával benyújtott ajánlatban is bejelenték. A tanács megízta a közéletelméleti bizottságot, hogy a legközelebbi ülésére meghívandó malmokkal tárgyaljon.

Egy aradmegyei helytenyésztő élőhalat kínál a városnak megvételre. Minthogy azonban a város azon a véleményen van, hogy a négy és három koronás hal nem népelelméleti cikk, az ajánlatra nem reflektál.

Dünaburgnál visszavert orosz támadások.

— Rohammal elfoglalt szerb hadállások. —

Berlin, október 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentí:

Nyugati hadszíntér:

Az ellenségnek Vermellestől északkeletre levő állásaink ellen irányított támadását visszavertük. Champagneban, Auberivétől keletre a franciák fészkenek kitakarítása alkalmával az ellenségnek sikertelen ellentámadásai után összesen tizenegy tiszt és hatszáz főnyi legénység, továbbá három géppuska és egy aknavető maradt a szász csapatok kezén. Souaintól északnyugatra és Lemesniltől északra meghiusultak állásaink ellen intézett kisebb részletes támadások, melyeknél az ellenség bőségesen használt gázugranátokat. Franciáknak ama kísérlete, hogy visszavegyék a Leintreytől délre tőlük október nyolcadikán elragadott állásokat, amelyeknek visszafoglalását október tizedikén délután négy órakor már hivatalosan jelentették, teljesen meghiusult. Jelentékeny veszteségeik mellett visszavertük őket és három tisztet és negyven főnyi legénységet elfogtunk. Hartmannsweilerkopfil állásaink

Elkésett az entente katonai akciójával

(Remegés Konstantinápoly miatt Párisban, Londonban, Rómában.)

Stockholm, október 16.

Az Aftonbladet „A bekerítés tiaskója” címen a következőket írja:

Winston Churchill Németországot eddig keletre zárt vadállathoz hasonlította. Az entente most a Franciaország, Oroszország és Oroszország által a központi hatalmak körül alkotott gyűrűt a Dardanellákhoz küldött expedícióval akarta teljesen bezárni. Ez azonban nem sikerült és időközben Németország a többi frontokról annyi embert birt elvonni, hogy most erőteljes támadásával ajtót nyit magának Konstantinápoly felé. A támadás közvetlenül Szerbia ellen irányul és Péter király országa ez, amely legelőbb megfogja selyeni az általa indított világháború következményeit.

A Szalonikínél partraszállítandó francia és angol csapatok elkéstek attól, hogy a legközelebbi idők fontos hadieseményeibe beleszóljanak. Már ezekély számuknál fogva sem képesek nagyobb hadműveletekre, amintohy különben egyre bizonyosabbá válik, hogy nem is volt szándékukon nagyszámu sereggel a Balkán sorsának irányításába befolyjni, mert feltétlenül számítottak Görögország 300 000 katonájára. Minthogy pedig Konstantin király a rendkívül kockázatos kalandokba beugrani nem hajlandó, az egész kísérlet a levegőben lóg.

Minden jel arra vall, hogy Bulgária fő-támadását a Szalonikibe vezető vasuti vonal ellen tervezi. A központi hatalmak körül alkotott vasgyűrű tehát délkeleti irányban rövidesen megtörtött és az Európán túl levő világrészekkel az összeköttetés helyreáll. A szerbek a múlt év júliusában semmi esetre sem álmodtak arról, hogy ez 6 országuk lesz a nyugat és kelet közötti ütközőpont. Mint-hogy Anglia lehetetlenné tette a gyarmatokról Németországba irányuló minden bevitt, Németország kénytelen olyan utakat és kereskedelmi piacokat felkeresni, amelyek más irányban érhetők, el mint az Atlanti-óceánon át. Ha a hadiszerezése ezt lehetővé fogja tenni, ez a szempont válik a háború további folyamán a legfontosabbá. Miként Belgiumon át vezet a legrövidebb út Páris felé, ugy Szerbián át visz a leggyorsabb út Konstantinápoly felé. Ez a körülmény fogja megpecsételni Szerbia sorsát. A bekerítésnek és a blokádnak nemsokára semmi értelme sem lesz, mert miheiyt Törökország és a központi hatalmak közvetlen érintkezésbe kerülnek egymással, Törökország annyi rezet és gyapotot szállíthat Németországba és Ausztria-Magyar országba, mennyire csak szükségük van. A török rézbányák ugyanis a világ leggazdagabb bányái, csupán kiaknázásuk volt eddig kezdetleges, ami most már természetesen meg fog változni. Ezenkívül Egyiptom tudvalólag az Egyesült Államok mellett a világ legnagyobb gyapottermelő országa. A Suez-csatorna ellen indítandó támadás ennek az országnak gyapotkészletét Németország részére belátható időn belül hozzáférhetővé fogja tenni.

Mindezekhez járul még az az óriási erkölosi hadsereg, amelyet a német és osztrák-magyar seregeknek a mohamedán világhoz való közeledése és azzal való legyőzés együttes indítása és Atrkának muzulmán lakosaira gyakorolva, akiknek megszámlálhatatlan milliói a Konstantinápolyban székelő ka-

lifikat mindenkor legfőbb világi uruknak is tekintették.

Itálla a teuton nászutasok vendégfogadójá.

Köln. A párisi Figaro október tizenegyedik számában cikk jelent meg, amelyet a Reuter-ügynökség továbbított a négyesszövetséghez tartozó lapokhoz. Ez a cikk a többi közli a következőket mondja:

Ha a németek bevonulnak Konstantinápolyba s ott az 6 kóburgi hercegeket trónra ültetik és ha megnyitják nagy kereskedelmi útjukat, amely az Elba torkolatától egészen az Eufrates és a Tigris torkolatáig terjed, akkor ez az angol világuralom ellen irányul. A brit birodalom egész nagyszerű épülete megrendül a Ciprustól Ceylonig, a Nilustól a Gangesig. Azonban, hogy ha a német sisakosok és császáruk elérik a Boszporust, és az orosz birodalom végét is jelenti. Hasonlóképen véget érnek az olaszoknak a Levantén való törekvéseik is, amelyeket a császárok örökségeként vettek át. Amit Olaszország azután tehet, mindössze arra szorítkozik, mint Dante idejében volt, hogy a teuton nászutasok vendégfogadója legyen, ugyanakkor, midőn a germán vasuti vonalak futnak a régi római utakon Adriától keletre, ép úgy, mint Lukullus és Pompejus Ázsiájában.

Ime ilyen szép jövőt fest a Figaro cikk-írója az angolok, oroszok és olaszok elé. A A franciákról azonban hallgat a cikk, ezt úgy látszik rábízza — egy angol író tollára.

Több mint két millió feldult tűzhelyekért. Törvényhatóságaink, városaink és községeink közül az újra felépítendő kárpáti falvak javára ujabban a következők adakoztak: Nyiregyháza város 10.000, Sziszváros sz. kir. város 5000, Kolozsvármegye 2000, Veszprém vármegye 2000, Zala r. t. város 1200, Veszprém r. t. város 1000, pestmegyei P. reg község 1000, Szolnok r. t. város 1000, Zala r. t. város 600, Algyő község 150, Tömörkény község gyűjtése 195 kor. 24 fillér, Késmérk sz. kir. város 100 korona, Sotornin község gyűjtése 60 korona, Töröbálint község gyűjtése 35 korona. Ezenkívül Nógrád vármegye alispánja Nagy Mihály személyesen esbeje'entette az Országos Bizottságnál, hogy a törvényhatósági bizottság által megszavazott 5000 koronán felül, a vármegye közönségének körében megindított gyűjtés eredménye már elérte a 100.000 koronát. Mindezek az adományok újra és újra bizonyítják azt a szeretetet és azt a hazafias lelkesedést, mellyel egész Magyarország felkarolta a háború által sújtott vidékek lakosságának ügyét. Ez a szeretet és ez a lelkesedés már eddig is több mint két millió koronát eredményezett annak az akciónak javára, melyet a Kúen-Héderváry Károly gróf elnöklété alatt álló Országos Bizottság a háború an feldult tűzhelyek újra felépítésére Szent István napján megindított

— A szerb királyi család — Olaszországban. Luganoból jelentik: Svájci lapok jelentése szerint Olaszország hivatalosan azilumot ajánlott fel területén a Karagyorgyevics dinasztiaának arra az esetre, ha ruenkülnie kellene Szerbiából. A svájci lapok jelentése valószínűtlenül hangzik, mert Olaszországban nem kellett volna valami jó benyomást a balkáni látogatások.

Csak azért is szabad moziba járni a sebesült katonáknak.

(Felebbezés a tanács határozata ellen. — A mozifellenőrök munkában. — A mozgószínház tulajdonosok határozata.)

Arad, október 16

A közönség körében még mindig derült-séggel vegyes megütközéssel tárgyalják ama határozatot, amelyet néhány nappal ezelőtt Kovács Vince kulturatanácsnok javaslata alapján Arad város tanácsa hozott a lábadozó katonák mozijegyei ügyében. A bölcs tanács tudvalólag kimondotta, hogy a lábadozó katonák csak hetenkint egyszer mehetnek a moziba a jegyadó megtérítése nélkül; ha azonban a mozik tulajdonosai máskor is be akarják engedni a beteg harcosokat, akkor fizessek meg a jegyadót vagy a hősök, vagy a színházak. (A jegyadó tudvalólag a jegy árának tíz százaléka.) Hogy valamiképpen a hősök be ne svindlízzék magukat a nézőtérre, a rendes havi fizetést húzó mozifellenőrök nagyon vigyáznak rájuk. De nemcsak rájuk, hanem a polgári ruhában lévő rendőrűztekre is. A rendőrségnek tudvalólag két állandó ülőhelye van, s ezek egyikére azok a rendőrűztek is le szoktak tenni, akik nincsenek szolgálatban, s ilyenkor polgári ruhát viselnek. A jegyellenőr ezeket a polgári ruhás rendőrűzteket ujabban nem engedte be.

A tanácsnak a beteg katonákra vonatkozó határozata ellen az Uránia igazgatója, Deutsch Izsó dr. felebbezést nyújtott be a közgyűléshez. Azt vitatja a felebbezésben, hogy a tanács intézkedése jogtalan, mert a vonatkozó szabályrendelet értelmében a mozgószínházaknak csak a tényleges bevétel után kell jegyadót fizetni. A tanács magánügyekbe avatkozik e határozatával, mert hiszen egy-egy színház azt engedi be ingyen a nézőtérre, akit akar. Érthetlenné mondja a felebbezés a tanács határozatának ama részét, hogy amennyiben a mozgószínházaknak érdekükben áll, hogy a sebesült hősök ingyen járjanak „színházba”, adianak be esetenként külön kérvényt az engedély megadása végett. A mozinak nem érdeke ez, legkevésbé anyagi érdeke. Hihető is, hogy a városi közgyűlés megsemmisíti ezt a mosolyt keltő határozatot. Az aradi mozgószínházak tulajdonosai elhatározták, hogy a jövőben is minden alkalommal beengedik a sebesült hősöket, akár tetszik ez egy-egy tanácsnoknak, akár nem.

Jegessy Károly dr. tiszti főügyész, aki néhány napig távol volt, ma tért vissza hivatalába s kijelentette munkatársuknak, hogy véleménye szerint a tanács határozata téves és keresztülvihető.

— A tanács gondoskodása — mondta — épen olyan, mintha az állam gondnokság alá helyezné azt, aki nagy vagyonát el akarja dobólni, — hogy megmentse magának az állam e nagy vagyonra eső adóösszeget.

Greén Nándor főkapitány, aki értesült arról, hogy Kovács Vince jegyadóellenőrei rendőrűztszviselőket is megakadályoznak abban, hogy a mozikat felkereshessék, ma arra utasította sztszviselőit, hogy a mozgófényképszínházakban inspekción teljesítve a legerélyesebben és kíméletlenül akadályozzák meg a mozifellenőrök munkásságát, ha az rendőrűztek és rendőri alkalmazottak molesztálására irányul.

Sikeres operációink a Morava völgyében.

(Nisnek tartanak a bolgár csapatok. — Attörve az egész szerb határ.)
— Távirati tudósítás. —

Budapest—London, október 16.

Csapataink Szerbia szívéhez közelednek.

Budapest. A Pester Lloyd haditudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: Kövess tábornok csapatai a Morava völgyében feltartóztatlanul nyomulnak előre. Gallwitz hadserege Szerbia szívéhez közeledik, melyet az előnyomuló bolgár hadsereg is erősen veszélyeztet. Helyzetünk a lehető legkedvezőbb, habár az ellenség ellenállása nem becslendő te.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Szerbiában az egész fronton tovább halad az előnyomulás. Kövess tábornok középsső hadereje Belgrádból kiindulva egymásután foglalja el a szerbek megerősített hegyi pozícióit. Sorban elesett a Zöld-hegy, a Velki-Vracar s innen, valamint a Topesider-tán átkelt német csapatok oldaltámadásával haladnak előre seregeink.

Hatalmas teljesítmény volt az Erino-Brdo, Cunak és Strazava hármas hegyi állás elfoglalása, melyek teljes erődszerű kiépítéssel és hatalmas tüzérséggel voltak megerősítve. Közben azonban a Dunán és Száván pionirjaink felépítették a nehéz ütegek átszállítására szolgáló szilárd hadi hidakat s átjöttek sorban hatalmas ércszörnyetegeink. A három magaslat vívásánál már ismert koncentrált tüzünk szerepelt, mely hihetetlen erővel megtörte az elszánt ellenállást. Végül csapataink rohama következett, mely a védősereget visszavetette.

Legközelebbi igen fontos pozíció az 565 méteres Avala-hegy, mely a sopoti országutat és a nisi vasúthoz csatlakozó palankai vasútvonalat védi.

Egész hosszában átlépték a bolgárok a szerb határt.

Szófia. A bolgár hadsereg a szerb határt, a beérkezett jelentésekből következtetve, egész hosszában átlépte és a Timok völgyében vezető vasútvonalat, a mely Nisből indul ki és a Dunáig ér, a szerbektől elragadták. Szerbián át most már megszünt Oroszország és Franciaország összeköttetése.

Athén. Csülörtökön, október 14-én este körülbelül 50.000 főnyi bolgár sereg a Dojran-kerületben levő Valandovo mellett, közel a görög határhoz megtámadta a szerbeket. Különösen heves ütközet folyik Etnosnál.

Luganó. A Secolo-nak jelenti Athénből: A bolgárok ötvenezer emberrel megtámadták a szerbeket Valandovo és Dojran mellett, a görög határ közelében.

London. Nisből jelentik: Három oldalról nehezedik az ellenség nyomása Szerbiára. Az ellenség kikereste a legkönnyebben sebezhető pontokat és el akarja vágni Szerbia összekötő vonalait. Október ötödike óta a szerbek éjjelnappal a leghévesebb ellenséges támadásoknak vannak kitéve, de az ellenség csak lépésről lépésre haladhat előre. A bolgár támadás ed-

dig csak egy ponton, egy mértőldnyi frontra terjeszkedik ki. A bolgárok még nem érték el a vasútvonalat.

Menekül a szerb kormány Nisből.

Luganó. A Secolónak jelenti Bukarestből: A szerb kormány szék-helyét Nisből Mitrovitzába helyezték át.

Hadüzenetek.

London. A Reuter-ügynökség jelenti Athénből: A bolgár követség hivatalos jelentést kapott arról, hogy egy szerb csapat Küstendül közelében megtámadta a bolgárokat. Hetven embert megöltek, ötszázat megsebesítettek.

A bolgár követ hivatalosan közölte Zaimisz miniszterelnökkel, hogy Bulgária ma reggel 8 órakor hadat üzent Szerbiának.

A londoni szerb követség hivatalosan jelenti, hogy Szerbia hadat üzent Bulgáriának, mert bolgár csapatok Zajecsár és Radovista közelében megtámadták a szerb hadsereget.

London. Anglia hadat üzent Bulgáriának.

Amsterdam. Az angol hadállapot Bulgáriával péntek este tíz órakor megkezdődött.

Angol haderők Dedeagacs előtt.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója a következőket jelenti Szófiából: Most tértem vissza Dedeagacsból és jelenthetem, hogy a kikötő előtt egy angol segédcirkáló állomásozik. A kikötőben több izben más hadihajók is megjelentek.

Görögország nem ad vasuti kocsikat az ententének.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Dedeagacsból: Megbízható értesülések szerint a görög kormány a partraszállított csapatok vasuti továbbállítását minden áron meg akarja akadályozni. A vasutügyi miniszter megtagadja a vasuti kocsikat a csapatszállítások rendelkezésére bocsájtani. Szalonikiben a legnagyobb zűrzavar uralkodik. Az entente a Szerbia felé elszállított csapatokat újból visszahívta.

Lefegyverzett angol csendőrök.

Szófia. Szalonikiből Dedeagacsba érkezett hír szerint a városban a katonák az odaérkezett angol csendőröket lefegyverezték. A lakosság között nagy az elkeseredettség az angolok ellen.

Törökország védi Burgaszt és Dedeagacsot.

Kopenhága. Párisból táviratozzák a Politikennek: A bolgár sajtó megerősíti az itteni lapok értesülését, hogy Törökország kötelezte magát arra, hogy Burgasz és Dedeagacs védelmére a bolgároknak 50.000 főnyi csapatot küld. Ennek tőcélja az, hogy a bolgár kormány, amíg csak lehetséges, el akarja kerülni az orosz és bolgár hadsereg közti közvetlen összeütközést.

Háborus fényképek.

(Az élelmiszer-uzsorás.)

A háborúnak van sok hőse,
Akiket a hír emleget,
Tábornokok, vezérek, tiszték
És ezrével névtelenek;
Ez zseniális tervet gondolt,
Amannak mersze volt csodás —
De leghíresebb ember mégis
Az élelmiszer-uzsorás.

A harc láza csodákra képes:
Kis emberből lesznek nagyok,
A csaták tűzében teremnek
Ma is káplárból hadragyok,
De a hősök között egyetlen
Nem akad oly böcs, oly okos,
Mint aki itthon lett civilből
Nem is ezredes: — milljomos.

Ma egy éve szegényen kezdte,
Zugkávéházakban lakott,
Kissé rongyos ruhákat hordott
És gyűrött, zsíros kalapot;
Kávét ebédelt, vacsorázott
És egy-egy őszi délután
Véres fejjel lótot, szaladgált
Egy, vagy két korona után.

A háboru meghozta kedvét
És hozott neki terepet:
Kibontva talentuma szárnyát
Mindent adhatott-vehetett;
Míg öldöklő csatasíkokra
Ezrével mentek harcosok:
O kelemes turára indult:
Konjunkturában utazott.

Kerdté a babon, borsón, lencsén,
Szállított árkon-bokron át,
Majd lelkesen munkába vette
A lisztet és a gabonát;
Belefelelt később a zsírba,
„Kukoricázott” is kicsit; —
A semmit ezreké forgatta —
Igy volt: hiszik, vagy nem hiszik...

Ma ugy uralkodik felettünk,
Mint ujkori Midász király:
Amihez hozzányul kezével:
Minden nyomban aranyra vál.
Vámot vet minden falatunkra;
Harcolni vele nem merünk, —
Neki köszönjük, ha nincs hu-unk
Es keserű a kenyérünk...

Rendre

Német hírlapírók katonai fölmentése.
A német birodalmi sajtószövetség beadványt intézett a hadügyminiszterhez, melyben rámutatott arra, hogy a katonai szolgálatot nem teljesítő hírlapíró néplőkölők besorozása és behívása folytán az egyes lapok szerkesztésé-
gei kritikus helyzetbe kerültek és ezért arra kéri, hogy a lapok munkaképességének fenntartása érdekében előterjesztett kérelmeket vegyék figyelembe. Most érkezett meg a hivatalos válasz a sajtószövetség beadványára, amely hangsúlyozza, hogy a hadügyminiszteriumnak kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy a sajtó munkaképességét nem szabad veszélyeztetni és ezért meg kell hagyni a szerkesztés-
ségeket azokat a munkatereket, akikre a lap zavartalan működése szempontjából szükség van. A hadügyminiszterium ennek következtében ajánlani fogja a hadvezetőségnek, hogy a lapok által előterjesztett felmentési kérvényeket a lehetőség szerint teljesítsék.

Az altruista Románia.

— Egy milliárd kár a gabonakiviteli tilalmakból. — Elmaradt gyógyszerzártmányok. — A négyes entente jó bizonyítványa. — Ki idézte fel az új Balkán-háborút. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest, október 16.

A Moldova, Carp Péter lapja írja legutolsó számában a következő érdekes sorokat:

— A mi országunk altruistákból van alkotva, oly emberekből, kik másoknak érdekében a tűzbe mennek, de akik igen keveset törődnek a saját érdekükkel, legyenek bár azok még oly nagyok és jelentősek. Népeket, melyek igen távol állanak tőlünk, nagy szeretetünkben és figyelmünkben részesítünk, de az, ami bennünket közvetlenül és legközelebből érint, hidegen hagy.

Forró könyveket öntöttünk a németek által agyonlőtt belga franktőrök és a háború folyamán leégett belga házak miatt. Az oroszok által agyongyötört és legyilkolt bukovinai románok, megbosztelenített asszonyaik, szétrombolt falvaik, elprédált vagyonuk, — csak igen svöngre hatással voltak reánk. Egyeseknek azon féltékeny kísérleteit, hogy közelebből érdeklődjenek ezen szerencsétlen testvéreink sorsa felől, elfojtotta az „igazi és egyedüli” hazafiak lapjainak kiabálása, mert ezeknek második vallásukká lett a russzofilizmus.

Az entente érdekei a múlt évben azt kívánták, hogy a németeket és osztrákokat kiéheztessék és elvonják tőlük az autók és aeroplánok részére szükséges benzint. Gyorsan megtiltottuk a benzinnak és a legfontosabb gabonaneműeknek kivitelét, azokra nézve pedig, melyek kivitele szabadnak nyilvánított anynyittele sikáneriát és akadályt eszeltek ki, hogy a múlt évi termésnek jó része, a tolyó év termése pedig majdnem teljességében felhasználatlan maradt és ott rothadt a raktárakban és az állomásokon: a mi netto egy milliárd kárt jelent az országnak. De az altruista Románia ezzel nem törődik; a csőd kopogtat ajtónkon, — Isten ments azonban, hogy Franciaország, Anglia és Oroszország érdekei esorbát szenvedjenek!

A szerbek teljesen jogtalanul aknákkal zárták el a Dunát a Vaskapunál. Részünkről semmi tiltakozás! — Talán csak nem fogjuk mi a szerbeket épen most megbántani. A vége az lett, hogy nem hozhattuk letelést a Dunán, — ezen egyedüli megmaradt kényelmes és olcsó uton, — országunk népességének feltétlenül szükséges árukat, iparunkra nélkülözhetetlen nyereszterményeket és nem vagyunk képesek földünk gazdagságát és petroleumtermékeinket sem exportálni most, midőn végre azoknak kivitele megengedett. A Duna aláaknézásának haszna pedig a szerbekre minimális, holott a mi részünkről, akkor, mikor az exportnak és importnak szárazföldi útja teljesen elégtelennek bizonyult, — az ország legfőbb érdekeiről, a mezőgazdaság és ipar tönkjéről, a legszükségesebb cikkek rendkívüli megdrágulásáról, vagy teljes hiányáról, valamennyiünk elszegényedéséről volt szó, — de az altruista Romániának nem a saját, hanem Szerbia érdeke fekszik a szívében!

Eljött az ideje annak, hogy a németek a törököknek szánt munició átengedését kérték tőlünk, felajánlva ezért a legnagyobb fontosságú kompenzációkat. Eltekintve ezen kompenzációktól, melyek jórésben hozzájárultak volna nemzeti ideálunk megvalósításához, —

Konstantinápolyban a törökök maradjanak az urak, nem pedig, hogy őket a falánk és a kis nemzetekre vesszedelmes oroszok váltassák fel, — de mi altruisták vagyunk — az bánt bennünket, hogy mi fáj az angolnak, oroszoknak, franciának és ezért nem engedjük meg a munició átszállítását. Ezzel az eljárásunkkal azonban kétségbeesésbe hoztuk a Balkánon, mert a németek, látván, hogy a munició nálunk nem szállíthatják át, kénytelenek voltak Szerbiában újra felvenni a harcot, hogy utat nyissanak maguknak.

A mi azonban a legszebb, a központi hatalmaknak adott semleges válaszban Románia a török—olasz háborút és azt hozza fel indokul, hogy Romániát baráti érzelmek fűzik Olaszországhoz. Megértették? Olaszország, a mely az entente-tal való alkudozása alkalmával összes érdekeinket aláírta, a legbarátságosabb támogatásunkban részesül, még pedig egy csak papíron létező török—olasz háború ötletéből...

Tudvalevő, hogy Németországnak vannak a világon a legnagyobb gyógyszer és vegyszer gyárai, hogy majdnem kizárólag ők lát el bennünket a szükséges orvosszerekkel. A háború elején a gyógyszerek kivitelét betiltották, de kivétel tettek a semleges és barátságos államokkal szemben. Mikor nálunk kezdetüket vették a gabona kiviteli akadékoskodások, a németek megvonták tőlünk ezt az előnyt. Ilyképen az a veszély fenyeget bennünket, hogy mérsékelt készleteink kifogyásával, nem lesz semmitse gyógyszerünk, mert a „négyes” barátainktól nem kaptunk egyetlen egy ohinid port sem és bizonyos, hogy ezután sem fogunk kapni.

A fent kifejtettekkel szemben Románia még nem fejezte be altruizmusának nyilvánítását. Több kereskedőnk néhány ezer waggon szenet rendelt Németországban. A szenet pontosan szállítani is akarták, de a németek azt kérték, hogy ugyan oly mennyiséget szállíthassanak Bulgáriába is. Ekkor a négyes entente, mely mindent tud, a mit teszünk és a mit szándékunk van tenni, tiltakozik, mondván, hogy az átengedendő szén egy része Törökországba juthatna, és a mi kormányunk nyomban ellene szegült a transitónak. A németek ekkor megtagadták a szén szállítását és így a „négyes” kedvéért és érdekeiért, szén nélkül megyünk neki a télnek.

Maradunk tehát megkárosítottan, eladatlan terményeinkkel, rommá lett iparunkkal, megfosztva az elsőrendű cikkektől és széntől, cserébe azonban, majd ha a háború kész lesz, a négyes entente-től megfogjuk kapni a bizonyítványt jó magaviseletünkről.

Meg lesz a vigaszunk, hogy önyilkosságot követünk el, hogy megmentsük az olaszok, oroszok, franciák, japánok és más idegen népek érdekeit. De mit tehetünk egyebet? Románia altruista és az is marad...

Kitüntetés. Babescu Viktor tüzérfőhadnagynak a 16 ik os. és kir. tüzérezredben a király, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a „Signum Laudis” adományozta.

Az új négyes-szövetség.

(Bulgária belépése a világháborúba. — Ficsew hadügyminiszter rejtélyes bukása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 16.

„Az új négyesszövetség” cím alatt Rudolf Rotheit, a Vossische Zeitungnak az egész világban annyit emlegetett balkáni tudósítója Szófiából a következő cikket írja:

Radoszlavow fogadótermében mellette ülő látogatójának föléhez hajlott a halk hangon mondta:

— Hivatalosan a legszigorubb semleges-séget jelentettük ki s ezért jelenleg — jól értes meg — feltétlenül semlegesek maradunk. De nem maradunk sokáig azok.

S titokzatosan hunyorgatva szemével, két ujját — amint szokása — az ajkára tette s hozzátette:

— Pazt, egy szót so...

Pithial jóslat volt ez, amelyet ép any lehetett a négyesszövetség, mint a központi hatalmak javára értelmezni. De aki az eseményeket nyílt szemmel figyelte, az nem lehetett kétségben az iránt, hogy kell értelmezni ezt a kifejezést. Nyílt magyarázatot adott minden nap Radoszlavow minisztertanácsának, Dobri Petkownak lapja, amely fáradhatatlanul bizonyította, hogy mily kitűnő háborus kilátásai lennének Bulgáriának Németország és Ausztria-Magyarország oldalán. Dobri Petkow, a kormányhü Stambulowpártiak deklarált vezére nem léphetett volna a nyilvánosság elé ily sajtóhadjárattal, ha ezzel a miniszterelnök körreit zavarta volna. Radoszlavow lapja, a Narodni Prava ugyan — mint az a dolgok természetében rejlik — nyugodtabb, diplomatikusabb hangot használt, de még sem ment annyira, hogy a félhivatalos román lap, az Independance Roumaina hallgatag példáját követte volna, amely a legnagyobb kül- és belpolitikai izgalmak idején vezércikkeket írt — Ovidius római költő tomi-i (a mai Constanza) száműzetéséről.

A Narodni Prava óvakodott attól, hogy fejtegetse Bulgáriának a háborúba való beavatkozásának lehetőségét, de nem szégyellte a szerb-makedoniai eseményeket nevükön nevezni s követelte Bulgária „nemzeti örökségének” kiadatását. Tisztán lehetett tehát látni, hogy mily irányba terelődik a bolgár politika. S e tekintetben kellőleg tájékozódhatott az ember akkor is, ha csak egy pillantást vetett az utcára. A nép kitűnő örömmel üdvözölte a németek minden győzelmét az oroszok felett. Ép az ugynevezett „kisemberek” nyilvánították a legimpozánsabb módon örömeiket, ha egy-egy orosz vár elesett. Alig tudták megvárni, hogy a szállingó híreket a hivatalos német jelentések megerősítsék.

A gyakorlatozásról visszatérő katonák a volt szövetségeseiket szidalmazó dalt énekelve vonultak végig az utcákon. Egy csapatossal halhatlan népszórásra tett szert ez a himnusz, amely „Szövetségesek, ti rablónépégek” szavakkal kezdődik. Fitzmaurice ur, a Balkán nép-szenvedélyeinek hivatásos felkavarója — fleetera si nequeo superos, Acheronta movebo, volt az elve — akit Konstantinápolyból helyeztek át a szófiái angol követséghez, gyakran megengedte magának azt a tréfát, hogy e himnusz dallamát szerb kollegája előtt füttyrésztette.

Voltak azonban olyan pillanatok, amikor ezek az urak nagyon jókedvűek voltak, szinte ujjongtak, mert nem fért fejükbe, hogy ne

síverülhessen a dolog, ha a szekeret négy nagy állam s hozzá még néhány kisebb képviselője tolja. Csak akkor nyult meg az ábrázatuk, amikor Ficsow hadügyminisztert lemondásra kényszerítették. Különböző rejtélyes dolgok fordultak elő idegen repülőgépekkel s különböző katonai indiszkrétókkal, amelyek tanácsossá tették, hogy Ficsow tábornok ne foglaljon el tovább bizalmi állást. A tábornok oly alaposan megbukott, hogy egy nappal a hivatalból való távozása után már a tartalékba is áttették.

Radosz'vov fentemlített kijelentése óta két hónap telt el. Közbe esik a bolgár-török megegyezés. Bulgária oly nyereséget vágott a számba, amely „szigorú semlegességét” tartalmazta. E naptól kezdve vége volt a négyesszövetség reményének s várakozásának. A négyesszövetség sajtója, most, mikor már a sajtó a vízbe esett, nem győzi eléggé hangsúlyozni, hogy milyen tehetetlen volt a diplomáciánk a Balkánon. Nem akarunk ennek az állításnak ellentmondani. A török-bolgár megegyezés után már nem maradt más hátra, mint az a kétségbeesett kísérlet, hogy a túlfűtött bolgár lokomotívot a szigorú semlegességtől a háborúba vezető ellengőssel megállítsák. Ez a kísérlet sem sikerült. Erre a négyesszövetség diplomáciája elvesztette feleit. Az az orosz ultimátum, amely Bulgáriának a központi hatalmakhoz való viszonyának azonnali megsemitetését követeli, örültség dolgában páratlanul áll a történelemben.

Viviani francia miniszterelnök a napokban a francia kamarában nagy beszédben világlátotta meg a balkáni helyzetet. Azt mondta hallgatónak, hogy amit a négyesszövetség akar, annak meg kell történni. Szép kijelentés, de Viviani nem tette hozzá, hogy akarják ezt elérni? Nem kételkedünk abban, hogy a négyesszövetség győzni akar, hogy — Viviani szavaival élve — „a morál szempontjából és a katonai következmények szempontjából” nem tűrhetik meg Szerbia izolálását, sem pedig a szövetségesek közti összeköttetés megszakítását, csak hogy — miután ereje hiányzik ennek keresztülviteléhez, meg fog elégedni a jó szándékkal. Viviani beszédének egy mondata arra mutat, mintha a négyesszövetségen belül egészen feloszlódott volna a szerepek. Vagy nem különbs változás, ha Viviani kijelenti: „Oroszország csatlakozik szövetségeseihez, hogy Szerbiát támogassák.” Hát hogy? Oroszország olyan kegyet gyakorol, amelyet dicsegetni ki kell emelni, ha csatlakozik szövetségeseihez, hogy Szerbiát megmentse? Hisz eredetileg úgy állt a dolog, hogy Szerbia megvédésének ürügyével rántotta be szövetségeseit a világháborúba. S egyszerre a szerbek védelmi akciójának élére a szövetségestársak állanak s ők buzzák maguk után Oroszországot. E változásnak oka, amelyről Viviani nem nyilatkozott, meglehetősen világos: ma Szerbiában a brit életpéldéről van szó. Nagybritánia megtudja a vészkiáltást, hogy vezallusai segítségére siessenek. S így mondhatta Viviani ur: „Holnap, már Oroszország csapatai is a mi oldalunkon fognak harcolni. S mily szívesen látnánk az angolok és franciák orosz csapatokat oldalunkon. Eredetileg ezt a találkozást Berlinben tervezték. Ebből nem lett semmi. Nem nagyon bízunk abban sem, hogy ez a légyott a Balkánon megtörténhessen. Inkább átfordítjuk Viviani szavait német osztrák magyar-török bolgár nyelvre: „Holnap a Balkánon már az új négyesszövetség csapatai fognak egymás mellett ellenségeik ellen harcolni.”

Elpusztított orosz páncélvonat.

— Harmincz száz lépésről az acélszörnyeteggel. — A hős honvédszászlós. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 16.

A világháború már az első hetekben is a technika minden eszközének felhasználásával indult meg és mennél tovább tart, annál több, annál tökéletesebb technikai csoda avatkozik bele a nagy és véres küzdelemben. Egyre félelmesebbek lesznek a levegőt szántó csatagépek, a bombázók, a repülőgépek, egyre messzebb furják magukat a tenger mélyén suhanó búvárhajók, egyre tökéletesebbek a messzehordó ágyuk. Kézigránát, óriási aknavető, szárazföldi torpedó, gázbomba, páncélos autó, páncélvonat, száz meg száz egyéb embernél hatalmasabb eszközök, fegyverek a haditechnikának vesz részt az Európa minden világtája felől dúló harcokban.

A haditechnika egyik félelmes eszközével: a páncélos vonattal vívott szörnyű és nagy harcok adja színes leírását egy aradmegyei tartalékos honvédtiszt, aki sebesülten tartózkodik itthon:

— Az oroszokkal a keletgalíciai harcokban most kemény küzdelemünk van. Látható, hogy minden erejüket megfeszítik, mindent megtesznek, csak hogy több csapatunk fel ne szabadulhasson a frontról. A sok nehéz és elkeseredett harcból, amelyek feledhetetlenül megmaradnak a résztvevők emlékezetében, az egyik legemlékezetesebb az, amikor honvédseregünk egy orosz páncélvonattal küzdött meg alig száz lépés távolságról. Előnyomulóban voltunk.

— A domboldalon, amely felé harcolva igyekeztünk, az oroszok állásai vonultak végig. Hevesen tüzeltek ránk dróttakadályaik mögül, nehéz tűzerejük is „megdolgozott”, de mi azért egyre előbbre mentünk és végül már alig néhány száz lépésre az orosz állások vonalától beástuk magunkat. Az oroszok tisztában voltak azzal, hogyha a honvédek megvetették itt a lábukat, közvetlen közelükben: hamarosan vissza kell vonulniuk és épen ezért kétségbeesetten igyekeztek kivetni bennünket új állásunkból:

— Az oroszok lövészárkai és a mi domboldali rögtönzött fedezékünk között barozdsáodott, gyepől, gáztól ellepett, régen nem használt vasúti sínpár húzódott. Onnan bukkant elő az orosz állások közül és a dombok közt húzódott meg a kis K. falu vasúti állomása, amely még az oroszok birtokában volt. A vasúti sínpár talán 80-100 lépésre állásaink előtt kigyózott. Honvédeink keményen dolgoztak ásóikkal, hogy kimélyítsék fedezéküket és nem is álmodoztak arról, hogy milyen veszély fenyegeti őket a rozadás sínről.

— K. állomásról egyszerre csak kirobogott és pár perc múlva az orosz állások közül sebes irammal előbukkant egy orosz páncélvonat. Teljes göszel rohant előre, amíg egy vonalba nem ért állásunkkal. Ekkor meglassította menetét és tűz alá fogta száz lépés távolságról rajonalainkat. Tessék elképzelni ezt a szörnyű helyzetet! Az orosz páncélvonatok felszerelése mondhatni félelmes. Négy centiméteres revolverágyú és kis gyorstűzelő ágyú van rajtuk a gépfegyvereken kívül. A revolverágyú hatalmas dobozából egymásután veszi fel a négy centiméteres gránátokat és ezek olyan sűrűn suhognak, mint a gépfegyver puskagolyói. Ezzel az apró gránátokból álló záporral vonult el lassan, vicinális tempóban

állásaink előtt a páncélos vonat és hevenyészett, még mélyítésben levő fedezékeink bizony kevés védelmet adtak ez ellen a gyilkos támadás ellen, fegyvereink és géppuskáink golyói pedig hatástalanul pattantak a páncélfalakról.

— Szerencsére megkírták a páncélvonatot a hátunk mögött a tűzérési állásokból is. Tűzerejük könnyebb ágyúikkal a vonatot lötték, de bizony az ide-oda mozgó vasút nem valami biztos cél, azonfelül pedig olyan közel voltak állásaink a vasúti vonalhoz, hogy az arra irányított gránátok szórása honvédeinket is veszélyeztette volna. Így csak a legnagyobb óvatossággal tüzelhettek a vakmerően fel és le száguldó páncélos szörnyre. A német tűzerek azonban annál nagyobb szorgalommal fogták nehéz tüzeikből tűz alá K. állomást és egy szálva leadása után csakugyan szállt el a páncélvonat az állomás bejárata előtt a pályatelepet; a páncélvonat kánnerekedt a nyílt pályán. Vezetői észrevették a veszélyt és igyekeztek is visszajutni az állomásra, de ez a szándékuk már nem sikerült.

— Hogy a veszélyes vendég közelünkbe vissza ne térhessen és robbantó gránátzáporral újabb pusztításokat ne végezhesen, egyik fiatal honvédszászlós abban a percben, amikor a páncélvonat visszavonulóban elrobogott állásunk előtt, kiragrott a fedezékéből és dinamit-patronokkal felrobbantotta a síneket. Utóbb ezüst vitézségi érmet kapott bátor tettéért. A páncélvonat most teljesen beszorult arra az alig másfél kilométeres szakasra, amely az állomás és állásunk széle között volt. Itt járt fel és alá, hogy álló előtt ne adjon ágyúinknak. Vezetői azt remélték, hogy a sötétség beálltával sikerül kijavítani a síneket és visszavonulhatnak a vonattal K.-ba. Tervüket azonban meghecsitotta a német tűzerek szeniális ellátása. A nehéz tüzegek minden ágyuja pontosan belötte magát az állomásra és arra a pontra, ahol a síneket elrontották. Amikor azután a sötétség beállt: a belötte ágyúk egymásután küldték üdvözlőtüzeiket a megállapított irányba. Senki nem figyelhette természetesen a lövések eredményét, mert fényszóróval nem lehetett bevilágítani a lombok közé, de alighanem jól működtek az ágyúk és megakadályozták a páncélvonat menekülését.

— Hajnalodás előtt iszonyú detonáció történt: máig se tudjuk pontosan: vajon gránátunk csapott-e az áthatolást még is megkísérülő páncélos szörnyre, vagy pedig (és ez a valószínűbb) az oroszok maguk robbantották fel a menthetetlenül elvesztett vonatot, hogy ne kerüljön a mi kezünkbe. Reggelre azonban csak az össze-vissza görbült, kormos roncsok, feltépett sínek, összedult töltés mutatta azt a helyet, ahol a páncélvonat, ez a félelmes alien-ség utolsó löhegett götűdejével.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen címből küldötték.

Görögország feltétlenül semleges marad.

(Olaszországot csapataink akadályozzák Szerbia segítésében. — Anglia magára marad a Balkánon.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Lugano—Athén, október 16.

Görögország felbontja Szerbiával kötött szerződését.

Szófia. Athéni jelentés szerint Görögország a semlegességét minden körülmények között meg akarja óvni. A görög kormány a Szerbiával kötött szerződést fel akarja bontani. A görög és román kormány értesítést küldött a bolgár kormánynak, hogy mindaddig semlegesek maradnak, míg Bulgária arra szorítkozik, hogy jogosult érdekeit Szerbiával szemben megőrizze.

Venezeloszt leintik.

Athén. A görög semlegességi nyilatkozat őszinteségére igen jellemző Gunarisz organumának, az Embrosnak, legutóbbi számában írt cikke, amely igen világos módon fejtegeti Görögország kötelelességeit a most kitört balkáni konfliktussal szemben.

Öt nappal ezelőtt Venezelosz és lapjai valószínűs alarmit tróbitáltak és az állították, hogy Románia mozgósít. Nos, Románia nem mozgósított és nem is fog. Ma ugyanazt az álláspontot tartja Románia, mint a háború kitörésekor. Venezelosz nagyhangú kijelentései, meg kell mondanunk őszintén, csak ártnak érdekeinek. Nem titok, hogy Venezelosz az ententének akar szolgálni. A görög semlegességi nyilatkozat erősen meggondolt alapokon nyugszik és Bulgária nem sérti Görögország érdekeit. A félhivatalos Embros ezen cikke, amely nyilvánvalóan szalmazott, őszinte, bátor nyíltságával megérdemelt feltűnést keltett a görög politikai körökben.

Harminczezer főnyi csapat Szalonikiben.

Kopenhága. Szalonikiből jelentik a Politiken-nek: A szerbek százezer főnyi sereget tartanak készenlétben Bulgária ellen, míg kétszázezer emberüket a Ghengeri—Strumica vasúti vonal mentén állították fel. Ez intézkedés oka az, hogy Szerbiában Bulgária részéről váratlan támadástól tartottak és azt hitték, hogy a bolgárok főterekvése az lesz, hogy a Szalonikiből Szerbiába vezető vasúti összeköttetést megszakítsák.

Angol forrásból vett hírek szerint az angolok az egész bolgár tengerpartot blokád alá akarják helyezni. A Szalonikiben partra szállított és mostanáig állítólag 32.000 főből álló sereget csak kisebb osztagokban küldik Szerbiába, még pedig nemcsak a orosz vasúti összeköttetés miatt, hanem azért is, mert a csapatoknak több napi pihenőre van szükségük. Itt úgy értesültek, hogy a partraszállított csapatok száma a Mudrosból, Toulonból és Marseilleből már elindított számos gőzösön érkező katonasággal erősen gyarapodni fog.

Blokáddal fenyegetik Görögországot.

Athén. Az entente követel közös jegyzéket adtak át Zaimisz görög miniszterelnöknek, amelyben a csapatszállítás ellen kiadott tilalom visszavonását követelik. Hangoztatják, hogy ha ezt a követelésüket nem teljesítik, akkor blokádöt rendelnének el Görögország ellen, hogy megakadályozzák az áruk bevitelét. A

görög kormány, hír szerint, vissza fogja utasítani az entente követelését. Az orosz és az olasz követek elutazásra készülnek. Családjuk valószínűleg egy hadihajón fogja elhagyni Görögországot.

Anglia Görögország ellen.

Stockholm. A Stockholms Dagblad párisi levelezője táviratozza lapjának:

A párisi sajtó szerint Anglia az egyedüli hatalom, amely Görögországra nyomást gyakorolhat. Hájóhadával parancsol a Földközi tengeren és így Görögország tengeri kereskedelmét az anyaország és a görög szigetlakók között megbéníthatja. Epen ezért a görög probléma megoldása elsősorban Anglia gyorsaságától függ.

Olaszországok a Balkánon való szereplését illetően Franciaországban is a legnagyobb mértékben titkosznak. Tény az, hogy Olaszország erős tartalék felett rendelkezik, a melyeket készen tart arra, hogy a Balkán háborújába is beleszólhasson.

Olasz területre visszük a háborút.

Lugano. Az olasz lapok pétervári tudósítói jelentik: Az orosz ellenofenzíva Dvinszknél és az új nagy hadmozdulatok Galiciában, természetesen azt célozzák, hogy megakadályozzák, hogy a németek a keleti frontról további csapatokat is vihessenek más harcerekre. Az orosz körök úgy tartják, hogy most érkezett el az ideje annak, amikor az összes szövetséges csapatoknak egyidejű, vaserejű akciót kell kifejteniük. Akkor azután a győzelem minden nagyobb nehézség nélkül hull a négyesszövetség kezébe.

A Corriere della Sera katonai kritikusa nagy meglepetéssel állapítja meg az osztrák-magyar hadsereg egyidejű gyakoribb előnyomulását az olasz front ellen. Csaknem úgy látszik, hogy az osztrák-magyar ottenzíva a háborút egészen olasz területre akarja áthelyezni. Az ellenségnek nyilvánvalóan érdeke, hogy Olaszországot Szerbia segítésében megakadályozza.

Miért nem megy Olaszország a Balkánra?

Krisztiánia. Az Athenposten szerint Olaszország egyrészt azért vonakodik résztvenni a balkáni expedícióban, mert az olasz vezető államférfiak fájnak attól, hogy közvetlen hadállapotba jussanak Németországgal, ami pedig ez esetben elkerülhetetlen volna, másrészt pedig azért, mert a Romániával fennálló megállapodás (?) érvényét vesztené abban a pillanatban, ha Olaszország kezdeményezné a Németország ellen való támadást. Az entente is csak akkor fogja Olaszország közreműködését megszerezni, ha Görögország segítségéről végképpen le kell mondania, mert biztosra veszik, hogy Olaszország az expedícióban való részvételért kárpotlásul egész Albániát fogja követelni, ami azonban Görögország érdekkörébe ütközik, a mely tudvalevőleg Dél-Albániára tart igényt, így nincs kizárva, hogy az események fejlődése Görögországot végképp a központi hatalmak táborába fogja vonzani.

Az entente nyomása Olaszországra.

Genf. Párisból jelentik: Az olaszok magatartása a balkán kérdésben még mindig igen kétséges. Az olasz kormány már hajlandó lenne kisebb olasz támogatásra, de Cadorna ezt is hevesen ellenzi. Az entente ebben a kérdésben nagy nyomást gyakorol az olasz kormányra és mint hírlik, Olaszország bizonyos kisázsiai partterületek ellen hajlandó támadásban részt venni, de ezt is csak abban az esetben, ha német csapatok még nem érkeztek meg Konstantinápolyba.

Chiasso. Az olasz közvéleményt a Balkán-helyzet alakulása mindjobban aggasztja. Különösen Albánia megszállott területeit féltik az olaszok, mivel az entente egyre nyomatókosabban követeli, hogy Görögország csatlakozása érdekében elégitse ki Itália a görögök albániai aspirációját. Elsősorban Valona környékének kiűritéséről lenne szó, ezt a kivánságot azonban az olasz kormány nem teljesítheti anélkül, hogy végzetes belső politikai következményeket ne idézne fel. A lybiai és tripoliszi gyarmatterületek elvesztése után még Valonának teláidozása is nemcsak a kormányt söpörné el helyéről, de még súlyosabb következményekkel is járna. Másrészt pedig az entente ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy elégitse ki Olaszország a hellóneket, vagy pedig jelentse ki a Balkánon való további érdeknélküliségét. Az olasz kormány oly dilemmába került, amelyből alig tud katasztrófa nélkül kibontakozni.

Olaszország különállása az ententében.

Zürich. A Neue Zürcher Zeitung-nak írja római levelezője: Már a háború kezdete óta észrevenni Olaszországban, hogy nem tekintve a kimondottan semlegespártiakat, akik egyáltalában ellene voltak annak, hogy Itália beleavatkozzék a nemzetek mérközésébe, — kétféle áramlat van. Az egyik áramlat híve a lehető legbensőbb viszonyban akarnak maradni az entente-hatalmakkal. Szerintük Olaszországnak ép úgy kell viselnie a háború kötelezettségeit, terheit és szerződéseit, mint Angliának, Franciaországnak és Oroszországnak. Velük szemben áll az intelligenciának egy másik csoportja, amelynek törekvései abban találkoztak, hogy Olaszországnak a négyesszövetségben külön állást kell elfoglalnia. Azt vallják, hogy Olaszország tulajdonképpen csak Ausztria-Magyarország ellen visel hadjáratot, hogy az északkeleti határon kielégítthesse nemzeti aspirációját. Szerintük Olaszország nincs háborúban Németországgal. Bár sajtójuk esőndes, sőt hangoztatja az entente-hatalmakkal való korlátlan testvériséget és Viktor Emánuel király minden alkalmat megragad, hogy üdvözlő-táviratot küldjön a szövetséges államfőknek, mégis megállapítható az a tény, hogy az Olaszország különállását valló párt túlsúlyban van.

Minden jel erre mutat. Kinek nem tűnt fel, hogy Olaszország nem csatlakozott a különbékére vonatkozó londoni megegyezéshez? Kinek nem tűnt fel, hogy Olaszország távol maradt a Dardanella-akciótól, hogy new szállított csapatokat partra Szmirnában és Adrában és hogy nem vesz részt a Szerbia segítségére küldött szalonikii expedícióban? Olaszország szerepére a négyesszövetségben

jelemez az is, hogy Franciaország és Anglia minden pressziója ellenére sem küldött csapatokat a nyugati frontra, bár Joffre, a francia főparancsnok ebből a célból járt az olasz főhadiszálláson és az Isonzó-rinton.

Grejt a lövészárkba hivják az angol katonák.

— Nemetország győzelmére fogadnak az angol foglyok. —

Az Aradi Közlöny tudósítói.

Arad, október 16.

A „Berliner Tageblatt”-ban Kellermann B-nát érdekes rajzát adja az angol katonák tiúsának angol foglyokon gyűjtött tapasztalatai alapján.

— Tegnap — írta Kellermann — a fogoly angolok egy csoportját láttam. Úgy festek, mint egy betört horda. A csatából jöttek, piszkosak, rongyosok voltak. Ma újból láttam őket. Ma már előkerült aruk a sár és szenny rétege mögött. Az angol katonák rendhez, tisztasághoz szokott, a lomposágot, szennyet nem tűrik magukon. Nevetés, majdnem szó nélkül dolgoznak. Az angol foglyok között még mi dég látni egész szép számban betört és a szótávírási arukat. London legsötétebb negyedek, a Whitechapelnek az éjszaka leple alatt dolgozó ifjúságát, gyárak proletárait. Közös race ez. Sovány, csontos, stucco batuszu, rossz fogu nép, hideg, egymáshoz közel szoruló szemekkel, keskeny koponyával. Rövid tanipából pofékelnek, köpködnek különös módon és nagyobbrészt borzalmas angolul beszélnek. Sok köztük az idős ember és a 19 éves tizenéves ifjú is. Készségtelenül jó katonák, szívós fickók, a lövészárk harca kiválóan alkalmasak, de hogy szemtől-szembe az ellenséggel beállanak-e, kérdés. Még nem bocsítható tévedés lenne azonban azt hinni, hogy Kitchener hadserege csak csőcselékekből állt volna. Van köztük sok önkéntes is, tapasztalt emberek is, a kiknek nem volt szükségük hadba vonulniuk. Nagy részük azonban a munkátlanság kergette a hadsereghez, a hol munkára letek kiáltást. Az angol foglyok tartózkodók, gyanakvók, de ha az ember hosszabb ideig beszélget velük, megered a nyelvük, mint minden foglynak, a ki részvétre talál.

Némelvükönél különös babonára találtam. Azt mondják, azért küzdenek ellenük itt a konnensen, mert félték, hogy a szigetükön megtámadják őket. Arra a kérdésre, volna-e kedvük tovább küzdeni, némi habozás után becsületesen bevallják, hogy a fogságban mégis jobban érzik magukat. Mégis akadt a tiszt, aki gamásnija tisztogatása közben hideg tekintettel mondja:

— Természetes, hogy szivesebben harcolnék tovább és úgy hiszem, legtöbb társaim úgy ére, mint én.

Mindnyájan meggyőződéssel jelentették ki, hogy az általános védkötelezettség Angliában soha sem lesz törvény. Jobb így, — mondotta az említett angol altiszt — az harcol, aki harcolni akar. Ez az én álláspontom. Taisán érdemkényszerből küzdeni?

Az angol foglyok közt nem észleltem német üdvöletet. Ok egyszerűen Angliáért harcolnak. Punctum. Egy pesszimista angol sergentyt a fülembe sugta:

— Fogadni mernék, hogy Németország fog győzni. Tartanék minden összeget. Örülök tovább harcolni. Vigye az ördög a politikát. Gev ur meg jöjjön el egyszer a lövészárkba, csak pár órára.

Az egyik fogoly németül szólított meg. de aztán csakhamar átért ismét az angol szóra. Azt mondta, hogy azért beszél angolul, nehogy bajtársai azt higgyék, olvasvalamit mondott, nem volna szabad megmondani. Ez azt mondta, hogy borzalmas dolgokat látott. Egy alkalommal mellette levő legkedvesebb barátja ölte meg a gránát. A lövés felvetésként, azán belecsapta a gödörbe, hogy a gránát feljött felé. Mikor kiásták, akkor látta, hogy a gödörbe már fej nélkül esett be. A gödörben sok skizzer csinált magának, mert foglalkozására nézve test-

művész. A festő azt is állította, hogy az angol tüzéség olyan szerencsétlenül és elővigyázat nélkül operált, hogy igen sok angol katonát az angol srappelleknek és angol gránátoknak esett áldozatul.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután „A Bolond” regényes operett. Este: „Kávéházi Konrád” új operett másodszor.

Hétfő: „Kávéházi Konrád” harmadszor.

Kedd: „Vasgyáros.”

Szerda: „Sibill” operett.

Csütörtök: „Kis Király” operett, új betanulással.

Péntek: „Lyon Lea” újdonság, először.

Szombat: „Lyon Lea” másodszor.

* Kávéházi Konrád. Gutti Soma énekes bohósága (ha ugyan szabad nyári operettben tendenciát keresni) humoros és mulattató erkölcsprédikáció lenne a háború pesszimistái ellen. Hol vannak ma már a pesszimisták? Hogy Guttitől kérjünk kölcsön szellemességet: ott, ahol a tavalyi hó. De a Kávéházi Konrádról írott énekes és táncos remekmű itt van, itt összes ócska tréfáival, kínos szóvicceivel, eredeti ötleteivel (amint például az, hogy a szereplők népdalok első sorait vadgósák egymás fejéhez.) Az aradi színház teljesen megtelt nézőterén ma egyértelműen megállapították, hogy Kávéházi Konrádnál hatalmasabb, szellemtelenebb, fresebb operetthez ritkán volt szerencsénk. Nem sokkal több hatása volt Barna Izso tulismerős muzikájának sem. A szereplők jobb sorsra érdemes buzgalommal és igyekezettel mentették a menthetőt. Horváth Mici kedves egyénisége, művészi játéka, temperamentumos és decens táncja, új tolettjei egész fegyvertárával felvonult Kávéházi Konrád megmentésére, Gyöző, Várnai, Kertész és Delli sok mulatságot szereztek és a Járai testvérpár is sok tapsot kapott. A katonazenészek távozásával ismét meggyöngyült menekart Kovács karmester energikusan vezényelte. Nem kontárkodunk a jós mesterségébe, ha azt hisszük, hogy Kávéházi Konrád nem sok vizet fog zavarni az aradi színház műsorában. (+)

* A színházigazgatás figyelmébe. (Levél a szerkesztőhöz.) Tisztelet szerkesztő ur! Csak annyiban kell b. lapjának hasábjait ez ügyben igénybe vennem, menyiben ez a páholyközösséghez szóló kérelem is. Különböző elintézhető volna az ügy a színházigazgatásához intézett egyszerű beadvánnyal is. Ugyanis arról van szó, hogy ne rontsuk a színház üzletét. Kérem a magam s más sok színházlátogató nevében a színházigazgatást s páholyközösséget, hogy előbbi adja szigorú rendeletben a jegyszedőknek parancsba, hogy a páholy s folyosó ajtajait úgy földszint, mint az emeleten úgy előadás, mint szünet alatt tartásuk betéve s a hol nyitva látják, ott csukják be, utóbbi pedig felkértek, hogy tekintettel a földszinti közönségre s a kedves színészeinkre, igyekezzenek az ajtókat csukva tartani, mert másként ez okból a földszinten érezhető irtóztató léghuzás, miatt kénytelenek leszünk az elég sűrű színházlátogatót beszüntetni. Már pedig ez üzletromlás. Ugyanez szól a zenekarnak is. Ott is sűrűn nyitva az ajtó. Szép, szép szórakozás a színház, kellemes is, de azért az egészség a fő s nincs kedve az embernek megbetegedni. Már pedig ilyen viszonyok közt a színház kész megbetegedés. Remélem ezen bajon közös jó akarat s igyekezettel segíteni lehet. Legyünk rajta! Egy színházlátogató.

* Új Nordisk-képek az Apollóban. A jövő hétfőn több Nordisk-újdonságot mutat be az Apolló. Hétfőn kezd meg az új Nordisk-képek vetítését „A fekete Brigitta” című szenzációs drámával.

* A színház hírei. A hét műsora. Eltekintve, hogy a heti műsorban csupa kiváló darabok kerülnek előadásra u. m. Vasgyáros Heppesné felléptével és a címszerepben Hidvéghy Ernővel, utána Sibill a főszerepben Horváth Micivel, azután a Kis király Várady Margit és Horváth Micivel a két női főszerepben. A társulat szorgalmasan készült Bródy Sándor szenzációs regényes színházi játéka a Lyon Leára, melynek bemutató előadása pénteken, folyó hó 22-re van tervezve. A Lyon Lea óriási sikerét megpecsételte az a tény, hogy a budapesti bemutató óta nap-nap után táblás házák mellett kerül színre. A társulat nagy gonddal készült az újdonságra, melynek szereposztása is elsőrangú. A címszerep K. Kápolnai Juliska játssza, a többi szereplők Szász Anna, Várnai, Kertész, Delli, Gyöző, Polgár. A Lyon Lea-ra új jelmez és új díszlet is készült.

* A szenvedély. (Nagy szerelmi dráma az Urániában.) A színház a mai napra meglepetést tartogat a közönségnek. Egy kitűnő társadalmi drámát hoz műsorára, amely egy tárgyával, mint szereplőivel a legjobbak között foglal helyet. Mária Bonnard a filmen, már maga is a legnagyobb sikert jelenti, ha aztán a kép még érdekes és izgalmas tárgy, jól van rendezve, akkor a siker teljes. A legkedveltebb moziszínészek között mindenesetre elsőkelő helye van Mária Bonnardnak, aki a szerelmes színészek között valóságos unikum. Minden mozdulatával, minden gesztusával, az igazi, a mély szerelmezt ábrázolja. Ezen a képen Bonnard egy izgalmas szerelmi dráma középpontjában áll és ebben az egyéniségének legjobban megfelelő szerepben valóban tökéletes művészi alkotást tud nyújtani. — Csak álom volt. Világszenzáció Erna Morénával legközelebb az Urániában.

* A vasárnapi hangverseny. A kulturpalotában ma este zajlik le a dalosörök és műkedvelők hangversenye. Az eszme maga, amelyért ezt a hangversenyt rendezik megérdemli a pártfogást. A műsor amelyben Grallertné Marténi Hilda írta, Várady Margit szimfonikus, Zoltay Mátyásné, Kaletsky Vilma, Zoltay Mátyás, dr. Wagner József, Karhanek Ferenc, Unger Ernő, Reinhardt Margott, Vasata Rudolf, Szántó Péter, Schleifer Antal szerepelnek, maga egy művészi egész. A hangversenyen résztvevő közönség feltétlenül kellemes szenei emléket fog szerezni magának.

* A rezervista álma — vasárnap az Apollóban. Hogy milyen felosigázott ördöklődéssel várta a közönség az „Egy rezervista álma”-t, annak kétségtelen bizonyítéka, hogy már éjfél felé járt az idő, az Apolló-színház gépházában még berreg a vetítógép s zeutott nézőtér gyönyörködik a Ziehrer zeneműve után készült hatalmas háború filmben. Már öt óra óta kezdve beláthatatlan embertömeg hullámozott az Apolló előtt s a színház pénztára minden előadásra, dacára, hogy ma öt előadás volt, kiadta az összes jegyeket. A közönség elragadtatással gyönyörködött a csodás képen, melynek forró levegője izzó hangulatot teremtett a nézőtérben. A kibővített zenekar emelte a film hatását. Vasárnap 3 órakor kezd meg az Apolló az előadásokat, amelyeknek műsorán az „Egy rezervista álma” kerül utóljára vetítésre.

* „Ejjen”. Vitéz katonáink, ha betegség, vagy sebesülés hazakényszeríti őket a fronttól s messze otthonuktól fekszenek valamelyik kórházban, egyértelműen valamennyien könyvet óhajtanak, olvasni valót kérnek. Legtöbb esetben idegen városba, idegen környezetbe kerülnek hőseink s így kétszeresen érethető, hogy forrón óhajtanak minden olyan nyomtatott sort, amely anyanyelvükön szól hozzájuk. Kirsch Henrik bécsi könyvkereskedő (I. Singer-strasse 7.) kiadásában „Ejjen” cím alatt most egy olyan háborús versgyűjtemény jelent meg, amely a legalkalmasabb beszüntetnek való ajándékozás céljaira. Az ügyesen összeállított gyűjtemény, amely Stockinger József dr. bécsi egyetemi tanár munkája, a legjobb nevű magyar írók műveit tartalmazza függőlegesen pedig, egy kis bibliográfia, kitűnő tájékoztatást nyújt a háborús irodalomban. A könyv ára egy korona 20 fillér, a tisztá jövődelem pedig a Bécsi Magyar Egyletet illeti.

HIREK. LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Budapest. A háboru minden előzetes számítását messze túlhaladó fartama, nemcsak állandóbbá teszi, hanem lényegesen fokozza az áremelkedést, amely a viláfgalagalomtól elzártságunk, a belföldi termelési viszonyok eltérése folytán a világháboru következményeként legtöbb elsőrendű fogvasztási cikknél islentkezik. Az általános drágaságnak utolsó hónapokban beállott súlyosbodása, amíg egyfelől annak enyhítésére szolgáló hatósági tevékenység fokozására indítja a kormányt, másfelől kötelezővé teszi, hogy a mind súlyosabb helyzetbe jövő állami alkalmazottaknak segítségére jöjjen. A kormány közelében beható tanácskozások folytak e kérdésben és határozatba masat, hogy olyan javaslat fog a november hóban összeülő országgyűlés elé terjesztetni, amely az eddiginél lényegesen nagyobb mérvű segélyt a fogja részcsitani az állam összes alkalmazottait.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Stefani-ügynökség jelenté, hogy katonáinkat olasz egyenruhában látták és elfogatásuk esetén főbe fogják őket lönni. A közlemény teljesen valótlán. A távolból ugyanis félreismerték az új zöldszürke tábori egyenruhánkat.

Konstantinápoly. A Tanin jelenté Szalonikiból: A szerb vezérkar teljes figyelmét a Zajecar-Prahore vonalra irányítja, hogy az osztrák-magyar és német csapatoknak a bolgárokkal összeköttetését meggátolják. A szerbek éjjel-nappal dolgoznak a vonal megerősítésén. A vasutösszeköttetések mind megszakadtak. Municiót és ágyuszállományokat a legsietősebben irányítanak oda. Az erősítési munkálatokat d'Amade tábornok veteti. A szerb vezérkar, amelyet Kragujevácból Nisbe helyezték át, nagy részben francia tisztekből van összeállítva. Az udvar Kragujevácbá, vagy Vranjskadanba fog átköltözni. Minthogy a szerbek macedóniai zendüléstől félnek a ghewgeli-i vasutvonal két oldalán, amelynek őrségét megkettőzték, drótsóvényeket helyeztek el. Számos szerb család Görögországba menekült. A szövetségesek Szalonikiban dróttalan táviró állomást rendeztek be, a kikötőben dróthálókat feszítettek, hogy a német tengeralattjárók támadását megakadályozzák. A görög révkapitány hiába tiltakozott.

Lyon. A lapok jelentik Nisből: A szerb fővárosban általános az a féltetés, hogy Franciaország és Anglia ezzel az ürüggyel, hogy a beavatkozás körülményeit kell rendezni és még sok időt vesztegel, olyan hibát követnek el, mely nagy szerencsétlenségre vezet. Ha most továbbra magára hagyják Szerbiát és türük, hogy a központi hatalmak legyűrjék, később tiszteres erőfeszítésekre lesz szükség, ha a hibát jóvá akarják tenni. Ha a segítség idejekorán megérkezik, a szerb vezérkar biztos a sikerben. Szerbiának 300 000 fnyi segítőcsapata van szüksége. Nis, amelyben öt nappal ezelőtt mindenütt nagy öröm volt ma szorongás és levertség van.

Lugano. Az olasz sajtó a szerb kérdésben adriai különérdekek miatt elvesztette önuralmát. Beszélnek a négyes entente valsegéről.

London. Grey kijelentette a Daily Telegraphnak, hogy az entente csapatai a szerb fronton fordulatot jelentenek a háboruban. A beavatkozás meghozhatja a végleges győzelmet.

London. A Daily Telegraph jelenté Rómából: Európában a télen nem lesz döntés. A harcok a Balkánon folynak.

Berlin. A Tageblattnak jelentik Szófiából: Mornesilow a szobranje al-elnöke, Stambulov tanítványa és barátja kijelentette, hogy Bulgária közvetlen kapcsolatra törekszik Európa régebbi kulturájához. Szabad fejlődése érdekében egyedüli biztosítéka az, ha Oroszországtól függetleníti magát.

Lyon. Sarraill tábornok Szalonikibe érkezett.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenté Athénből: Marseilleben két hadtest, összesen hetvenötezer ember várja Szalonikibe szállítását. Ezen a héten mindössze négyezer ember ment el a francia kikötőből. Szaloniki mellett össze-vissza huszezer ember táboroz.

Rotterdam. A Daily News jelenté, hogy a görög-szerb szerződést már október tizedikén felmondották és azt Greynak a londoni görög követ bejelentette.

Genf. A turini lapok jelentik Szalonikiból, hogy esütőtörőig csapatcsatlósok Szerbiát nem törték. Valászerűleg, mert a görögök harmszázor tiltakoztak Párisban.

Kopenhága. A pétervári ügynökség jelenté: A nisi orosz követséget Podujowba helyezték át.

London. Az alsóház ülésén Tennant helyettes államtitkár kijelentette, hogy a Dardanellák előtt folyt operációk alkalmával október 9-ig 4200 tisztet és 92,699 közembert vesztek.

Kopenhága. A Politiken jelenté Londonból: Asquith végre beadta derekát az általános védkötelezettség kérdésében. A tegnapi minisztertanácsban hozzájárult, hogy a javaslatot legközelebb benyujtsák.

Lugano. Párisi jelentések szerint Bourgeois elfogadta a külügyi tereát.

Kopenhága. A National Tidende jelenté: Szerdán reggel Mon sziget közelében egy német cirkáló és két nagy német torpedónaszád, valamint egy angol tengeralattjáró között összeütközés volt. Reggel fél hét óra tájban a parti lakosok és a világító torony óre egyszerre ágyuzást hallottak. Az ablakok megrezagtek. Amennyire a parttól lehetett figyelni, a német hajók egy angol tengeralattjárót fedeztek fel, amely tüzelni kezdett rájuk, míg ők körben jártak, hogy elkerüljék a támadást. Reggel nyolc órakor hatalmas robbanás volt hallható. Az egyik német torpedónaszád az angol torpedótól találva elsüllyedt a német cirkáló és a másik torpedónaszád hirtelen dél felé eltávozott. A tengeralattjáró ismét felmerült, az összeütközés helyén időzött és ismét eltűnt. Parttól figyelni kezdték a torpedónaszád legányságot de estig semmit sem vettek észre. Később néhány német hajó a torpedózás helyen óra hosszat megvilágította a vizet de semmit sem találtak és eltávoztak. További hírek eddig nincsenek. A Wolf-ügynökség megjegyzése: Értesülésünk szerint illetékes helyen semmit sem tudnak tengeri csatározásról, német hadihajó elsüllyedéséről vagy megrongálásáról. Talán egy akna felrobbanása okozta a hirt.

Budapest. A törvényszék gyorsított eljárással ma Kaszás János raktárnokot hadsereszállításonál elkövetett visszaélések miatt hét havi börtönrre ítélte. Kaszás az ítélet kihirdetése után revolvert rántott és mellbe lötte magát. Elelvezélyes sebekkel a kórházba szállították.

Előrenyomulásunk

a Styr mentén.

— Höfer jelentése. —

Budapest, október 16. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenté:

Orosz hadszíntér.

Az alsó Styr-vidéken küzdő és kir. csapatok az ellenséget Ralalovkától husz kilométernyire északra újra többszörösen védelmezett állásból vetették vissza és egy ellentámadást utasítottak el. Egyébiránt északkeleten nincs ujság.

Olasz hadszíntér:

Tirolban az Altissió (Rivaltól délkeletre) északi lejtőin az olaszoknak egy támadását vertük vissza. A Dolomitokban az ellenség tüzérsége tegnap Corte vidékét és a Monte-Pianot élénk tűz alatt tartotta, a tenger-melléki arcvonalon, a Doberdói tengersík egyes szakaszaira olasz nehéz tüzérség tüzelt. Gyalogsági harcok nem voltak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meleg ruhát kérnek a szegény harcos katonák!

*

A véres háboru még mindig tart; közeleg a sordon, rideg tél. Millió katona ázik-fázik távol édes otthonától, a harcok véres színhelyén. A szegényebbek sanylik az alsó meleg ruhát. A szegényeknek ez évben is küldeni kell téli felszerelést.

A múlt évben megteltek a kórházak fagyott kezű és lábú várianokkal. Hányanak kellett aputálni egyiknek kezét, másiknak lábát! A meztagyott testrészek halálsírát rejtelt magában. Eltávolították. Ne engedjük emberi lehetőséggel ismételni az idéa ezt. Előzzük meg és nyujtsunk anyagi segélyt a meleg ruha gyors beszerzésére. Gyorsan, hatékonyan cselekedjünk. Ha van cél, melyre adakozni kell: egy ez első sorban az. Akik éreztük harcokban: enyhítsük fájdalmukat!

Nincsen szem az országban, melyet nem töltene el köny, nincsen szív, mely fájdalomtól nem sajog. Hiszen mindnyájunknak egycik másik vére, szeretettje küzdi a győzelmes csatát! És mert ez így van: azért nem lehet, hogy ne érezzük át szükségét, segíteni a szegény harcosokon, s meleg ruhát küldeni számukra.

Adakozzék kiki tehetsége szerint: szegény gazdag egyaránt. Az ég áldását küldi a kegyes, jószívű adakozókra.

A gyűjtést mi nők eszközlik csupán, ez aláírási iverk pecséttel vannak ellátva. A gyűjtés sürgősen megindul. Ne zárkozzék el az adakozástól senki, hiszen saját fiainkról van szó, s általuk a mi biztonságunkról, az édes haza jövőjéről, kedves otthonunk melegéről. Adakozzunk!

Közvetlen hozzám (Arad Salacz-utca 2. szám) is küldhetők adományok, azokat köszönettel fogadom és nyugtázom. Dr. Műlek Lajosné.

— A hitelezői védegyelet aradi képviselője. A Wiener Creditoren-Verein és a Budapesti Hitelezői Védegyelet, melyeket Mittler Izidor dr. képviselt tragikus haláláig, aradi képviselőtükkel Krausz Gyula dr. ügyvédet bízták meg

— Jöslás a szerb dinasztia bukásáról és Szerbia felvirágzásáról. Gomból táviratozzák: Éppugy, mint a skótoknál, a szerbek hősi dalában is sokszor szerepelnek, különös és misztikus férfiak. A kumai paraszt Petrovics Mátyás egész Szerbiában híres ember volt. Minden szerb ember ismeri a történetét, de a külföldi sajtó is sokat foglalkozott vízióival és jóslásaival, annál is inkább, mert próféciái jó része teljesedésbe is ment. Mátyás igazmondását először 1868-ban publikálta a belgrádi sajtó. Akkor ugyanis Petrovics Mátyás, akit egyébként különönek tartottak, az uzicei vásáron ördöngöni kezdett. Merev tekintettel fordult észak felé, karjait kinyújtotta és kiabálni kezdett. Jaj nekünk! jaj nekünk, fejedelmünkre gyilkosok támadtak! gazemberek! betörők! megölik! Jaj a fejedelem halott! A tömeg rémülten hallgatta a paraszt fanatikus jajgatását, de a rendőrség csakhamar elhurcolta az örszobába, ahol mély álomba merült. Még ugyanaz nap megérkezett a távirati jelentés Uzicéba, hogy Obrenovics Mihályt a topcsideri parkban meggyilkolták. Természetes, hogy Petrovics Mátyást azonnal letartóztatták és azzal gyanúsították, hogy tudott az összeesküvésről. Csakhamar kitudódott, hogy ártatlan és Belgrádba vitték, ahol valóságos megostromolta a tömeg. A paraszt újra önkívületi állapotba került: — Látom! Látom! — kiáltott fel reszkető hangon — az új fejedelem királyi koronát visel. Szerencsétlen ember! Korán fog megnálni! Egyedül, távol a trónjától, gyermekeitől és feleségétől! Egyetlen fia követi a trónt, az is meghal fiatalon, nagyon fiatalon. Előbb azonban a levegőn keresztül fog Nisből és Piroból minisztereivel beszélni, akik Belgrádban lesznek. Ezzel az uralkodóval kihat a fejedelmi ház. Más család következik, de csak rövid időre és kevés szerencsével. Nagy osaták jönnek, vérbe borul az ország és idegenek lépik el. Azok akik még élnek, irigyeim fogják a halottakat. De elmulik a kísértés és Szerbia újra felvirázik. Ez a tartalma a fekete jóslásnak, amely a szerb nép Petrovics Mátyás fantazmagóriáit elkeresztelte. Megjövendölte Piroc és Nis elfoglalását, Szerbia királyságra emelését, Mihály lemondását és korai halálát, a telefont, Sándor király korai meggyilkolását, a Karagyorgyevics dinasztia trónralépését, a balkáni háborút és a mostani világháborút, Szerbia rusz-ulását és az idegen csapatok bevonulását. Most már csak a dinasztia bukása és Szerbia újvirágzása vár beteljesülésre.

— Hősi halál. Herceg József tekintélyes verscei gyógyszerész, városi képviselő, Herceg Ferencnek, a kiváló írónak testvére, az orosz hadtérrel J. Gy. századostól a következő tartalma tábori levelezőlapot kapta:

— Vértó szívvel, mély sajnálattal közlöm, hogy kedves, derék fia, Ferenc, ki nekem segéd-levelem volt, mellettem szeptember 24-én reggel 4 óra 30 perckor Sz—a orosz községtől nyugatra egy éjszakai támadásnál orosz golyóval találya hősi halált halt. Veselővés érte és pár perc múlva kiszenvedett. Ütközet után a faluba bevitettem, hol orvosilag megállapítottatott sérülése és halála. Sirhelyét jól megjelöltük. Könnyen megtalálható. Néhány levele nálam van. Apróságait az orvosok elvitték. Nyaklánya meg van. Legénye is mellette esett el... stb.

A hősi halált halt Herceg József 24 éves orvosnövendék volt. Nem kellett volna a rohamban részt vennie, de ő szinte kérészkolta, hogy az első sorokban harcolhasson. Zászlós volt és fel volt terjesztve kitüntetésre is. Témét a háború után hazahozták. A mélyen süjtött szülők iránt a részvét Versceen állt.

— Aradiak kedvelt fényképésze. Haza érkezett Aradra néhány napi szabadságra Nagy Géza, a neves fotoművész, előkelő aradi társadalmi körök kedvelt fényképésze. A mester itthon eltöltendő pihenőjét arra használja fel, hogy megrendelői szolgálatára álljon és azok kívánságára a társaság-uton levő műtermében az élményes eszközökön felvételeket.

— Elítélt árdrágító. Gumáz László dr. rendőrképítvány, rendőri büntetés híró ma ötvenkor a pénzbüntetésre ítélte Hersch Herman aradi úrvnök feleségét, mert tegnap a börtömlapokon egy libát magasabb áron akart vásárolni, mint azt a maximális ár megengedi.

— Kitért térképek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kereskedelemügyi miniszter I. az E. I. Pappo bukaresti könyvnyomda-intézet (Bucaresti Calea Seban Voda 39.) kiadásában megjelenő „Romania Mare Kartea ideala a Natiunii” felirású Ivan Bratila Golesti (R. Sarat) tanító által készített s képes levelező-lapon sokszorosított kis térképtől, mely Nagyrománia ábrándját ábrázolja meg olyképp, hogy a Tiszától délre és keletre terjedő országrészeket külön színezéssel így tinteti fel: Maramures (Máramaros), Crisiana (Kraassó-Szörény), Tmesiana (Temes), Transilvania (Erdély), Bukovina, Besarabia. (Besszjarabia), Románia és amelyen a térkép felé fordulva egy trombitát fuvó romániai fevveres katoná áll; 2. az ugyan-csak Erdélyt és Bukovint ábrázoló „Karta Romanesca a Ardealului si Bucovinei in tomita de Colone Teodorescu Dupa cele mai exacta sur si cercetari in localitate 1915. Tipografia Albert Bauer Bucaresti Socec et Co. Societate anonima Ploesti” című térképtől, melyen Románia egész a Tiszáig terjed s melyen az összes helységnevek románul vannak feltüntetve; 3. a ploesti-i „Progresul” könyvnyomda kiadásában megjelenő, Vasilie T. Nicolescu ploesti-i tanár által készített „Romania Viitoare Karta, pentru educatia, nationale si cultura, a Autoror romanilor” című, a régi „Dacia”-t feltüntető negyedik nagyságú kis kézi térképtől, melynek felső részén halvány világoskék nyomtatott betűkkel „Dedicata estastilor romaniei pentru a onura in libret” felírás van; 4. a „Karta Etnografica a Europei Centrale dupa Florinskii Lubor-Niederle, Kierpert, Weizand, Cojic, Mazare, Noe si alti” felirású, G. Gane által szerkesztett, 1915. évi kiadású s hamis etnografiai adatokat feltüntető kézi térképtől, melynek jobb oldali kis részén magyaroszó jegyzetek és statisztikai adatok vannak; 5. az európai háborúra vonatkozó „J. Negreanu Str. Apolodor 15. Bucaresti” kiadásában megjelent „Pompieri Europei” felirású térképtől, mely a Németország és a monarchia által lángba borított Európát ábrázolja, amint az orosz medve egyik mancsával a német katonát, másikkal pedig egy magyar embert tipor le, mialatt balról egy olasz, jobbról pedig egy román katonasalak a lángokat tesekendővel igyekeznek eloltani és végül, 6. az ugyancsak az európai háborúra vonatkozó „Karta Europei humoristica politica” című Bukarestben 1914. évben „Moravek testvérek” Str. Vantului 7. sz. alatti nyomdájában kiadott térképtől, amely Európa egyes államainak helyén azok uralkodói katonái vagy nemzeti viseleiben olyképpen tünteti fel, hogy az Oroszországot jelképező alak, a kézikészével bíró osontvázalaku halált bal karjánál fogva uralkodónk felé vezeti s amelynek alsó jobb sarkában „Zanefiropol Dali” felírás látható, a postai szállítás jogát a magyar szent korona országainak területére nézve megvonta.

— A román tanítóképző tanárainak lakbéré. Mint ismeretes, Pap I. János görög keleti román püspök azt kérte a városától, hogy a román tanítóképző intézet tanárai részére adjon, a mai viszonyoknak megfelelően, lakbért. A város még az 1892-ben hozott közgyűlési határozat alapján megtagadta ennek a kérésnek teljesítését és méltánvosságból két tanár részére öt-öt száz korona lakbért állapított meg. A püspök ezt a határozatot megfellebbezte a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és azt kérte, hogy a kultuskormány utasítsa a várost valamennyi tanár lakbérének folyósítására és pedig tejenként ezer korona összegben. A miniszter elutasította ezt a kérelmet, amelyet a püspök most már panas formájában a közgyűlési bíróság elé vitt. A legelsőbb bíróság ma beérkezett határozatával szintén elutasítja a püspököt panaszával, mert — úgy mondja — nem érzi magát illetékesnek a kérdés eldöntésére.

— A gordiusi csomó! A legtöbb ember panaszkodik, hogy a legfontosabb háborús térképek nem értek meg. Ez különben az egész világon így van. A térképolvasás egészen külön gyakorlatot igényel. Végre sikerült megtalálni a módját annak, hogy a lezskomplikáltabb térképet is úgy lehet olvasni, hogy annyira lakóti a figyelmünket, mint egy kitűnő tárcsa. Tolnai Világlapja a heti számától kezdve minden héten közli „Hogy állunk” címmel egy-egy ilyen védjegyzetett térképet.

— Az aradi Vörös Kereszt rendkívüli közgyűlése. Az aradi Vörös Kereszt választmány rendkívüli közgyűlését vasárnap, október hó 17-én délelőtt fél 12 órakor tartja meg a városháza emeleti tanácsstermében. A rendkívüli közgyűlést megelőzően 11 órakor a választmányt tart ülést szintén a tanácssteremben. Külön meghívókat az elnökség nem bocsát ki, hanem a lapok utján kéri az egyesület választmányi és rendes tagjait, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— A francia tanítók a lövészárkokban. Krisztianiból táviratozzák: A francia iskolákban az előadások csak most kezdődhettek meg, mert rendkívül nehézséget okozott a hadbavonult tanítók pótlása. Összesen 26 000 tanító ment a harctérre, akik közül eddig hat-ezeröttszáz megsebesült, vagy elesett. Páris város tanítói közül száznyolevan esett el és négyszáz sebesült meg. E tanítók helyébe részint női tanárokat, kis részben pedig katonai szolgálatot nem teljesítő férfiakat állítottak.

— Szökevény gyilkosok. Krainából jelentik: Král község koresmájában két költekező ember tűnt fel. A koresmárossal kártyázván, 1300 koronát vesztek, de ezt fegyvert sebezvén rá, visszakövetelték. Következő éjjel egy parasztnál háltak, aki mintán szerfölött gyanusáknak találta őket, osendöröktért ment. A osendöröket revolverlövésekkel fogadták. Bugaj őrmestert egy a mellébe furódott golyó megölte és Julihar őrmester három golyótól találva életveszélyesen megsérült. Bár harminc osendör üldözte őket, mindketten elmenekültek.

— Jezsuita újság. Régióta készülnek a jezsuiták Budapestre arra, hogy lapot indítsanak, minthogy a magyarországi katolikus lapok irányát nem tartják eléggé harciasnak. Most megvalósul a terv. Már megalakult a szervező bizottság s a lap valószínűleg már a hónapban meg is indul. Politikai, vallásos és tudományos lap lesz, a címe: Sziv. Kiadóként a Jézus Szent Szive Szövetség szerepel és a lap szerkesztője jezsuita atyákból fog állani. A lap mai szétküldött prospektusai szerint a lap írói tiszteletdíjat senkinek sem ad, a cikkírók nevét sohasem írja ki és soha személyi támadásba senkivel szemben nem bocsátkozik. A lap szerkesztője és kiadóhivatala már dolgozik is. A lapmozgalom mozgatója s vezére Bangha jezsuita páter, akit a kongregációk fognak erőlyesen támogatni.

— A Balkán-félsziget új térképe rendkívül értékes és fontos most az új küzdelmek figyelemmel kíséréséhez. Az újabb harcok ugyanis szükségessé tehetik annak az egész területnek az ismeretét, a mely a Dunától Atnig és Szerajevó—Cattaro—Korfu vonalától Szmirna—Konstantinápoly—Constanzáig terjed. Ezt a területet ábrázolja az ismert, kitűnő Freytag-féle Balkán-térkép 1:1,950,000 mértékben és 70:52 centiméter nagyságban. A térkép 1 korona 50 fillérrel minden könyvkereskedésben és mázánál a kiadónál: G. Freytag Berndt (Wien VII. Schottenfeld-gasse 62.) megrendelhető. A teljesen új kiadású térkép már a Drinápoly—Dimotika közti új török-bolgár határkiszágitást is feltünteti. A nagy összefoglaló térképen kívül a Balkán egyes részeiről részletesebb térképeket is adott ki Freytag és pedig az osztrák-magyar tengerpartvidékről 1.20, Szerbiáról 1.50, Montenegróról — 60, Albániáról 1.— és Romániáról 1.20 korona árban.

— A belgák vak madarai. Stuttgartból írják: Belgium kormányzója, Bissing tábornagy egyik legutóbbi rendeletével a meghódított ország számos helyén divatos állatkinzást szüntetett meg. A württembergi kormányzó ezüvlet azzal a kéréssel fordult a főkörmányzóhoz, hogy tiltsa meg, hogy a belgiumi falusi házakban kiszurt szemű éneklőmadarakat tartanak kalitkákban. A főkörmányzó megvözdőst szerzett a vádról és azzal a kijelentéssel, hogy az éneklő madarak megváltása borzalmas dolog, amelyet nem lehet eltérni, megszüntette a vak madarak divatját Belgiumban.

— Hadikölcsön jegyzés egy koronás befizetések mellett. Hatalmas érdeklődést kelt egész Aradon és a környékén az a propaganda, amely a harmadik hadikölcsön jegyzését az egy koronás heti befizetések által egyszerűen mindenki számára lehetővé teszi. A mozgalom, amelyet az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelszövetkezete indított meg, előre állhatón nagy tömeget fog meghódítani a közép osztály, az iskolák, a hivatalnokok, a munkásosztály, a kereskedők, iparosok és a kisgazdák, sőt a katonák közül is a hadikölcsönre. Az ily módon történő jegyzésnél mindenki, aki öt éven át heti egy korona összegben tehát 260 korona fizetésére kötelezi magát, öt év elteltével 300 korona névértékű hat százalékos hadikölcsön-kötvényt kap. A hadikölcsön-jegyzések hétfőn kezdődnek, de az addigi előjegyzésből és érdeklődésből előrelátható, hogy a mozgalom több száz ezer koronával fogja gyarapítani az aradi hadikölcsön jegyzések összegét. Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelszövetkezete irodája — Szabadalmi-tér 7. sz. I. em. — készséggel ad az ily jegyzések egyéb módozatairól mindenféle felvilágosítást.

— Köszönetnyilvánítás. Kimutatás a liceum kórház sebesülteire részére beérkezett szeptember havi segélyalapot képező rendszeres havi járulékról Br. Neuman Dániel 2 óra 40 kor., Vasárhelyi Janka 20 kor., Simó Károlyné 2 óra 10 kor., Gelényi Ernőné 2 óra 10 kor., Pozsgay Istvánné, Marosó Ivánné, Steiner Jakabné 10 kor.; Zinner Béláné 2 óra 8 kor., N. N. 6 kor., Hász Erzsébet, özv. Hász Sándorné, Csapó Lorántné, Jegessy Károlyné, Kintzig Gézné, Fábry Sándorné, Domány Józsefné, Isselutz Lászlóné, Kremmer Alajosné, dr. Mann Adolfné 5 kor.; Hermana Gyuláné, Delliroti Johanna, M. D. 4 kor.; Bálint Ferenc, Darvas nővérek 3 kor.; Halnay Andorné, Petrovits Mihályné, Halász Lily, Thomka Ida, Leitner Kálmán, D. Z. 2 kor.; özv. May Jánosné, Steiner Istvánné, Rozsnyai nővérek 4 kor.; dr. Varjassy Lajosné 5 kor.; özv. Br. Andrénny Károlyné, Erdélyi Pálné, 10 kor.; Katona Béláné 1 kor. A nemeslelkű adományokért halás köszönetet mond a liceum kórház vezetősége.

— Pályázat kiházasítási hozományokra. Az Aradi Izraelita Kiházasítási Egyesület pályázatot hirdet kiházasítási hozományokra. E hozományokra pályázhatnak mindazon árva, félárva és elszegényedett izraelita leányok, a kik erre vonatkozó kérvényeiket legkésőbb október hó 30-áig Kohn S. N. elnöknél (Batthyányi utca 30) benyújtják. Az elnökség.

— Meghívó. Az Alföld-Erdélyi Kereskedelmi Utazók Egyesülete folyó hó 17-én délután 11 órakor az Aradi Kereskedők Köre helyiségében igazgatósági ülést tart, a melyre az igazgatóság tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

— Egyházi közgyűlés. Az aradi a. h. ev. egyház f. hó 17-én d. e. 11 órakor a templomban az 1915. évi egyházi adókiivetés és költség-előirányzat, valamint az új egyházi énekeskönyv bevezetése tárgyában egyházi közgyűlést tart. E közgyűlésen az egyháznak minden adófizető tagja jogosult a megjelenésre.

— Táncitanítás. Szathmáry Etelka okl. táncitanítónő értesíti az érdeklődőket, hogy megfelelő jelentkezés esetén a tánc-tanfolyamokat megtartja. E végből kéri, hogy a résztvevni óhajtok jelentkezzenek lakásán: Deák Ferenc-u. 9. sz. s. 12—4-ig. 4055.

— Meleg trikók gyermekek és felnőttek részére, szép fűsapok és leányka kalapok, kecskék és harisnyák, ugyancsak gyermek-kocsik és gyermekszékek gyári raktára. Legelőször bevásárlási forrás Fischer Nagyáruház. Fénykép kedvezmény. 227

— A tanítószegély felé ajánlja Kerpel Izsó úsan felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. Vidéki rendelések pontosan intézettek el.

— Fűtünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

A feltalálók és a háború.

(Háborús találmányok. — A szabadalmi iroda levéltárában. — Fegyverek, lövegek, ágyúk, torpedók. — Mi lesz a külföldi szabadalmakkal. — Oroszország nem tiszteli a szabadalmakat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, október 14.

A márcól-holnapra való, hirtelen meggazdagodás vágya a találmányok után kutató emberek jó részét már régtől fogva arra bírta, hogy katonai dolgokkal foglalkozzanak. Mindig akadt állam, amely a legvalószínűbb, legkevésbé reálisnak látszó hadi-találmányt is megvizsgáltatta, attól való félelmében, hogy az esetleg mégis értékes találmányt más állam kötheti le hadserege számára. A hadi-találmány mindig milliókat jelentett, ez az oka annak, hogy béke időkben is a hadsereg szükségleteit fedező tárgyak tökéletesítésén kísérletezett a legtöbb feltaláló. Most, a nagy háború kitörése óta, természetesen, még nagyobbodott a haditalálmányok arányzása. Ma, mikor minden a háborúért van, a legtöbb találmány is a háborút szolgálja.

A szabadalmi hivatal földszinti helyiségeiben van a szabadalmi levéltár. Hatalmas könyvek egymás mellett, végső-végig a szobában roskadásig megrakott polcok. A sok ezer találmány részletes leírása.

Az 1915-iki találmányok listájában a fegyverek-rovatban van a legtöbb bejelentett találmány. Ilyenfélék: gúszegbiztosítás gépfegyverekhez; kerekeken járó löveg; önműködő lövegverkönyökösüklös závarzáttal; gázfegyver, zároló rekesztő szekrény társ önműködő fegyverekhez; berendezés önműködő kézi lövegvereknél a tölténytartó szalagnak töltés után való eltávolítására és más hasonló találmányok, rengeteg számban. Legnagyobb részük német gyárak jelentették be, Friedrich Krupp neve fordul elő legsűrűbben.

Persze a „lövegek, ágyúk” rovat szintén nagyon gazdag. Magtudhatjuk, hogy feltaláltak egy kiképesíthető sarkantyúval bíró kerekes löveget, és ha első olvasásra nem is tudjuk kellőképpen méltányolni, vegyük tudomásul, hogy ez 1915. év folyamán szabadalmaktak több sarkcsapos löveget és ott szerepel a listán a „tengelyágyazat kerekeken járó lövegekhez” című találmány is.

A további háborús találmányok között van: önműködő jelzőberendezés célővedékekhez; légi járműek lövedék ledobó berendezéséhez való irányzó készülék; tengeralattjáró hajóknak lerakására szolgáló berendezés, tüzérségi lövedék stb. Aztán a repülőgépekkel kapcsolatos találmányok szerepelnek sűrűn, majd a különböző páncélfajok jönnek.

A fegyverek között ott találjuk Diószeghy László találmányát, a pisztolylyal felszerelt kardot. Báró Groedel Ottó hordozható katonai védőpáncélt jelentett be, mások pedig legújabb torpedószerkezeteket.

Kétségtelenül fontos a haditengerészet-rovatban feljegyzett találmány, melyet így nevez meg feltalálója: „készülék a saját és az ellenséges hajók mozgásának egyidejű önműködő feljegyzésére.”

Szabóparhoz tartozó találmány elég egykettő van. Petó Tivadar női sport- és tornaruhát jelentett be, mások ruhaalkatrészeket, de ez a rovat sokkal szegényebb, mint más esztendőkből.

A rokonszalmak találmányai között teljes értékében kell tudnunk méltányolni egy kalapos

találmányát: eljárás mesterséges darutollak előállítására.

A műszerek-rovat legnagyobb részt aktuális tanulmányokat tartalmaz. Azt hiszem, hogy az összes találmányok között a legkedvesebb Hirschman J. Izidoré. Kedves, de aktuális is. A sok sord című találmány között bájosan hat a 66.620. számú találmány: önműködő bőlesőringató berendezés. A főrj a haretéren van, felcsúga munka után jár, a esetemőt pedig ráteszik az önműködő bőlesőringatóra. Nincs gyareksírás, nincs fáradt anya, mindentől megszabadítja az emberiséget Hirschman Izidor.

Magyar, német és osztrák találmány van hát bőven. A régebbi évfolyamok könyveiben rengeteg francia, angol találmányt is találunk. Vajon milyen sorsra jutottak a mi találmányaink külföldön és mi lesz a külföldi találmányokkal?

A szabadalmi hivatal elnöke a kérdésre a következőket felelte:

— Semleges államokban állandó megfigyelő közegek vannak, akik folyton arról igyekeznek információt szerezni, hogy az ellenséges államok miképpen kezelik a mi találmányainkat. A viszonyossá elve vezet bennünket minden további lépésünkben. Ha a mi szabadalmainkat nem sértik meg, mi sem bántjuk az övéket. A tárgyalások még folynak, a kérdés csak a közel jövőben lesz végleg elintézve. Minden ellenkező hírlapi közléssel szemben meg kell állapítani, hogy Franciaország és Anglia respektálja szabadalmainkat. Oroszország ezzel szemben megszüntette az ellenséges találmányok védelmét. A viszonyosság elve értelmében mi is úgy fogunk határozni, hogy az orosz szabadalmakat fel fogjuk oldani a szabadalmi védelem alól.

E nyilatkozathoz még hozzátehetjük azt, hogy a magyar, osztrák és német találmányokért ténylegesen érkezik pénz az ellenséges országokból és tölünk is nagy összegek vándorolnak semleges országokon keresztül ellenséges földre.

Az összes nemzetek megbecsülik egymás találmányait. Csak Oroszország nem. Az oroszok a találmány-kalózkodásból csak nyerhetnek, mert veszteni valójuk alig van.

SPORT.

+ Az Aradi Torna Egyesület óvár-tér pályán ma délután 3 órakor kezdődő országos atlétikai viadala sikerében a rendezőség már megtette az összes intézkedéseket, melynek eredménye az, hogy jogosan nevezhetjük fővárosi versenynek, melynek csupán a színhelye Arad, a résztvevői a fővárosi atléták színe-java, melyekhez vidékről a székesfehérvári AC, a Kinizsi és az ATE legjobb atlétái csatlakoznak, hogy Arad város hadibajnokságáért kiírt versenyen mérjék össze tudásukat. Az egyes számokban várható győzvrő küzdelmek a sportkedvelő közönség minden igényeit ki fogják elégíteni és így ismét hangos lesz az ATE pálya, dacára a kedvezőtlen időjárásnak. A verseny tiszta jövedelme hadi jótékonyokra lesz fordítva, sebesült és beteg katonák nem fizetnek. Helyárak: ülőhely 80 fillér, állóhely 50 fillér, diák- és munkásjegy 20 fillér.

NESTLÉ
csecsemők **GYERMEKÉNEK**
gyermek és lábadozóknak legjobb tápláléka gyomor- és bélelbetegségek után.
Mindenkor kapható.
Próbadozati és tanulmányos orvosi könyveket a gyermeknevelésről díjlanul küld a Nestlé-féle gyermekélelmezési társaság, Wien I., Biberstrasse 31e. 2900.

Steckenpferd- liliumtejszappan

815

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szepítő ellen való elismert hatásánál fogva a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (80 fillér egy tubus) kitűnő szernői kezek gondozására.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. R. Szemlak. Ha mint rokkantát, minden szolgálatra alkalmatlannak nyilvánították, akkor most nem kell szemlére jelentkeznie. Mindenestire helyes, ha okmányaival megjelenik az összeírásnál és ott megkérli: szükséges-e kitöltenie a népfelkelési lapot. Ez esetben is csak összeírják, de szemlére nem megy.

Laibachi önkéntes. Elismerő sorait köszönettel nyugtázzuk. A legkevesebb, amit tehetünk sebesültjeinkért az, hogy a lapot szívesen küldjük részükre, bárhol is ápolják őket.

Z. Z. Teljes lehetetlenséget kíván. Sem arra nem vállalkozunk, hogy egy esztendő előtti lapokat felkutatassunk egy kis novella után, sem arra, hogy az így kikutatott novellát újból kiadjuk és halhatatlanná tegyük.

Kérvény. A honvédelmi miniszterhez kell címezni és a főispáni hivatalhoz juttatni.

Sándorfalva. Sajnálatainkra nem közölhetjük. A próza gyenge, a vers még gyengébb.

Harcéri felvétel. Az újságpapír nem alkalmas ilyen finomvonású és árnyékolású képek visszaadására.

Mozis — Nagyvárad Isten őrizze meg önöket, hogy az aradi példát kövessék. Engedjék meg, hogy Aradé maradjon ez a kizárólagos dicsőség.

A magyar katona. Sajnáljuk, nem vált be.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1919. évi október 17-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal

A b o l o n d.

Operette.

Este 7/8 órakor rendes helyárakkal:

O) Bérlet.

C) Bérlet.

Kávéházi Konrad.

Operette 3 felvonással

Kezdete este 7/8 órakor

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

**A Gróf Wenckheim-féle boros-
sebesi uradalom**

mezőgazdasága

haszonbérbeadó.

Felvilágosítást nyújt dr. Czédly
ügyvédi irodája, Arad. 3957

Női felöltők

ujdonságok és szőrmeárak

„ nagy „
választékban
megérkeztek

György Menyhért és Társa

áruházában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.

a Minorita templom
bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

Óriási

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy fémhiány miatt úgy, hogy gyáramban több ízben üzemzavar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádogdobozokat beszerezni. Mély tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szíves csak az óriási

FEDÁK

cipőkrémét kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak kielégíteni.

Az óriás Fedák-

cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmúlja.

Az Oriási Fedák cipőkrém a nyers anyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres árban

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszerezni és így a háború előtti kitűnő minőségben

mindenütt !! kapható !!

3997

Vadász Zsigmond

vegyészeti gyára

Budapest, VI., ker. Lehel-utca 29. szám.

APOLLO

SZINHAZ

október 17-én, vasárnap

Egy rezervista álma

Zellerer nagy zeneműve 4 felvonásban.

Az előadások hétköznapokon 5, vasárnap 3 órakor kezdődnek és nem folytatódagosak!

Uj könyvek.

* A Társaság. Szébbnél-szebb aktuális fényképfelvételek díszítik Dobay István lapjának új számát, mely esuttal is kiváló szövegtartalommal kedveskedik olvasóinak. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mintaványzámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

* A muzika vendég. Péntek János új háborús vonatkozású elbeszéléseiben a magyar nép alakját, a magyar katonát állítja előbénk, úgy, ahogy a háború az anyaföldből kiemelte: meleg humorral és mély bensőséggel. A kötet néhány darabjában, mint például a bevezető elbeszélésben. „A muzika vendég”-ben, a leg-egészségesebb magyar humor csillog. Mások a költői emelkedettséget érezzük, mint például a Csuti Péter kobogója című elbeszéléseiben, de főként a hosszabb terjedelmű Huszár legenda című drámai formában megírt költői játékban. Bér Dezső, az ismert rajzoló művész készítette az izlées kiállítású kötethez címlapot s a Légrádi testvérek cég adta ki. Ára 2 korona.

* Mesés délutánok. Írta: Ámon Vilmosné. 25 színes és 4 egyszínű képpel: Pataky Piri, Pataky Kató és Pataky Sára művészi rajzai után. Lux Terka előszavával. 96 oldal háromszínű nyomással. Ára tartós színes vászonkötésben 5 kor. Fűzve 3-60 kor. A könyv díszes művészi kiállításáról a Röttig Gusztáv és Fia cég gondoskodott és kapható bármely könyvkereskedésben, vagy megrendelhető Röttig Gusztáv és Fia cégnél Sopronban.

Nyilttér.

Magyar Remekirókból.

A pálinkaivás ellen.

(Szabadon Gruzgor Gergely után.)

Ugy-e erős dolog, amit javasoltam, Pálinkát nem inni?! No ezt se hallottam, Pedig atyámfia, hiszed, vagy nem hiszed, Ha nem pálinkázol, bizony jobban tesszed!

Igyál akkor inkább borszéki gyógyvizet!

Kapható Aradon mindenütt.

8431

Nagyon jutányosan eladok és mintanélküli rendelvényeket átcserélek.

Krämer Soma

Wien, II., Kaiser Josefstrasse 34.

Ajánl elegáns női és férfi fehérműt, nyakkendőt, meleg alsó ruhát, harisnyát, keztűt, futó szőnyeget, mindennemű vásznat, chiffont, barccetot, flanelt, gyapju szövetet öltönyöknek és női kosztümöknek, tolette szappant és mindennemű illetszereket, kívánatra küld kész tárgyaktól utánvétel mellett minta rendelvényt és szövetektől vagy vásznaktól mintákat. 8701

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Twain Mark: 1,000,000 fontos bankó, Croker: A spanyol nyakék, Reuter G.: Egy urleány története, Peterdi S. A mások pénze, Geniauth Charles.: Az arany gyapju, Stratz Rudolf.: Édes hazám, Puckin: Anyegia Eugen, Karlnthy Frigyes.: Irások írókról, Karlnthy Frigyes.: Együgyű Lexikon, Nansen Péter: Mária, Ibsen Henrik.: A trónkövetelő, Madelung Aage.: Hadinaplóm, Howard B.: A rejtelmes sziget, Andrejew Leonid: A hét akasztott, Franyó Zoltán: A kárpáti harcokról, Fehéri Armánd: A nyugati harctérről, Gábor Andor: A kozák,

Sebők Imre: A Szaharában, Mórny Horváth Károly: Amerika császára, Br. Váradi Balogh György: Ahol az égny sziól, Siska: Ez az, Haggard Rider: Ayesha visszatér, László Miklós: Fronton, Kálnoki Izidor: Háborús tréfák, Landauer Béla: A nagy esztendő, Herczeg: Sarajevotól Lodzra.

Németben: Salten: Die klingende Schellen, Perle C.: Die kleine Cady, Mewis Marianne.: Die Wolfsgängerin, König B.: Das Allerheiligste, Suttner Bertha, Schach der Qual, Melonier u Delphi: Chaufferette, das Modellmadel, Dürr Max: Die Geschichte von Herrn Steinhausers Uhr, Holländer Félix: Sturmwind im Westen, Bajor Johann: Ein Mann des Volkes, Michal Robert: Die Häuser an der Dzanija, Jordau W. Die Sebalds, Bierbaum Ottó Julius: Die Haare der heiligen Fringilla, Diers Marie: Das allzu gute Herz, Aram Kurt: Der Schatten, Jordan W. Die Sebalds, Boy Ed Ida: Ein Augenblick im Paradies, Richard Voss: Mit Weinkrub im Haar, Vollquartz Ingeborg: Peterzen und ihre Schwestern, Dahl: Der Zuchtmeister, Ballestrom: Welsse Tauben, Eden: Graf Alexis Bodiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thönerne Füsse, Rachel: Bald bereit, Die heilige Riza, Werder: Im Inselmeer.

Kölcsöndij: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona, vagy fizetenkint 20 fillér.

Legujabbak: Leopold Ernő: Meddig, óh még meddig tart a háború? Márkus Alfréd: Zeppelinek járok Sas Náci nótái; A Kárpátok gerincein, (Kárpáti Ima,) Nagy Károly: Piszkálódni, Müller Jenő: Sötétben jó csakar, Oscar Strauss: Kleine Freundinnen, (Walzer,) H. Heidlberg Albert: Akit egyszer az éjszaka rabjává tett, Szirmai Albert: Csak egy éjszakára küldjétek el őket! (Przemysl ostroma alatt,) Müller: Veréb-fogás, Leopold: Jöjj vissza még egyszer kis katonám, Leitner: Estére indul, az ezred, Straus: Legény-bucus.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

2821

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

Hölgyközönség

szives tudomására hozom, hogy az

őszi és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legujabb divatlapjaim után legizléesebb kostümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészíteni.

Szives megrendeléseket kérek, kitünő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divat eme, Deák Ferenc-utca 39.

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11.

(főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan kapható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és

Edison-féle diktálógép

kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű írószámoló- és sokszorosító-géphez, **csak** elsőrendű minőségben.

COPYING OFFICE

írású és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai irodabútor.

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

Levélbélyeg

gyűjtőknek öt darab jótállás mellett valódi, különféle ritka bélyeg 30 korona katalógus ár helyett csak 5 korona 30 fillér. Gyönyörű bélyeg választékot váróknak rendelkezésére bocsátom. 36 oldalas bélyeggyűjteményt kívánatra mán-denként megkapja. 8883

Béla Szekula, Luzern (Sveic.)

8582—1915. évi.

Hirdetmény

a III. oszt. keszesládára vonatkozó kiadási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiutasítás körüli eljárás tárgyában.

Az adókiutasítás bizottság elé terjesztendő adókiutasítási javaslatokat kitűntetett lajstrom 8 napra a városházánál kitűntetvén, azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Az adókiutasítás bizottság ülésén nyilvánosan lévén, ott minden adózó megjelenhetik.

Az adókiutasítás bizottság végzésének kihirdetése után az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt előszóval az írást nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely oknál fogva, a felszólamlási bizottsághoz felebbenni. Hasonló nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is.

Az az adózó, ki a tárgyalásnál jelen volt, a felelősség indokait írásban 8 nappal határidő alatt adhatja be.

A felelősség a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a megfelelősséget adó összege a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felelősség a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

A panaszt a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a kir. pénzügyigazgatóságnál benyújtani (bejelenteni) s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határos.

A panasznak halasztó hatálya nincs.

Kelt Aradon, 1915. október 16.

A városi adóhivatal.

Leányinternátus

József főherceg-ut 18. sz.

I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő. 2027

ÉRTESÍTÉS.

WALCHER BERTÁ asszony

az általa alapított

nemzetközi társalgási szalont

Erzsébet királyné-körut 25. sz., földszint (bejárat József főherceg-ut 18. sz. alatt is) szept. 15-én

megnyitotta.

További jelentkezéseket és beiratkozásokat a társalgási, valamint német, angol és francia órákra Walcher asszony hétköznapokon d. u. 5—7-ig fogad el. Társalgási órák sürgős kívánásra hetenként kétszer este 8—9-ig is tartatnak.

URÁNIA

8211

Vasárnap és hétfőn

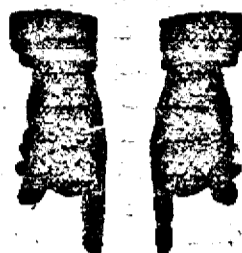
Mario Bonnard film.

A szenvedély.

Nagy dráma 3 részben.

Legolesőbb

bevásárlási forrás

Singer Sándor

üzletében,

József főherceg-ut 1. sz.

Férfi és női

barisnyák,

Zsebkendők,

Nyakkendő,

Nadrágtartó,

Zsebkések,

Ridikulók,

Pénztárcák,

Gyermekjátékok

A legolesőbban szerelhetők be

Singer Sándor

üzletében Aradon,

József főherceg-ut 1.

(a városházzal szemben.)

Apró hirdetések.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Erburgonyát

waggoniételben jutányosan elad Bartha István terménykereskedő, Brassó. 3946

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3785

Divatalbum

már 1:50 filléért kapható Kniszer I. és Társa Minerva könyvkereskedésében, Dobó-u. 1. 207

Vesszek

uraktól lovetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

Legjobb gyártmányu

15 soros vetőgép eladó, Messzer Arminnál, Pankota. 8964

Rövid, keveset használt

jóhangu zongora megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 3990

Eladó

egy nagy és egy kisebb cserép-kályha. Megtekinthető Hehs gyógyszerárban Batthyány-utca. 4029

Több bricsnyereg

lótakaró, ló felszerelések, alighasznált állapotban eladók Bleier Ignác Szent Pál-u. 12. 4027

Kedvező mellékjövedelem!

Bükkfamatot veszek bármily mennyiségben aki annak szedésével foglalkozni kíván közölje elmét Goldschmidt Mihály aradi céggel. 4004

Eladó

stráfkocsi, 3 db. katonai vasgép, 1 benzín motor, szíjkerekek, függő csapágyak, transmisió tengely, esztergapad körlömlő, emelőcsiga, használt bőrhajtó szíjak, 25. mm. 40 mm. szélesek, tűzifa hasító gép kocsira szerelve, egy négykerékű vaskocsi gép alá való, egy cserép és egy Meidinger kályha, takaréktűzhely alkatrészek, csiszolt áru, szerszámok és szerszámok, lakatosnak valók. külön-külön is eladatnak Fácán-utca 6. szám. 3924

Elköltözés miatt

függönyök, asztalterítők, villanylámpák, nyergek, kantárok, lótakarók, butorok, képrámák eladók. Értekezni lehet d. u. 2-től 6 óráig Forray-utca, Nadasdy-palota. Bejárati a második kapun, l. o. jobbra, ajtó l. 3989

Benzin

napiárban kapható, Kovács Soma Társánál Aradon. 4012

Eladó

egy használt, fényezett hálószobaberendezés. Aulich Lajos-utca 15., földszint.

Erdélyi fajalma

gondosan csomagolva, darabja 8 fillér. Kevésbé mint 200 db. nem szállít. özv. Binder Vilmosné Szászváros. 4028

LAKÁST KERESNEK.

Mérnök

diszkrét bejárati (lépcsőházból) butorozott szobát keres, villanyvilágítással, fürdőszoba használattal, a belvárosban. Cím a kiadóhivatalban. 4015

KIADÓ LAKÁS.

Butorozott szoba

előszobával, két személy részére kiadó. Dobó-u. 4. 3973

2 szép

butorozott szoba, fürdőszobával azonnal kiadó. Luther-u. 1. szám 4050

Kiadó

Petőfi-utca 8. Erzsébet-körúti részen I. e. ajtó 8. kető egymásbanyitló különbejárati butorozott utcai szoba. 4054

Két udvari szoba,

mely egy szoba s konyhás lakássá átalakítható, kiadó. Ugyanott nagy világos pince is kiadó. Felvilágosítást házmesterné ad, József főherceg-ut 19. szám alatt. 4088

Garson lakás

butorozva, balkonnal, a kir. törvényszékkel szemben, november 1-től kiadó. Bővebbet Dr. Vadász Armand ügyvéd irodájában Erzsébet királyné-körút 88. sz. 4041

6 szobás

modern földszinti udlakás azonnalra kiadó. Bővebbet Lakásnyilvántartási Iroda Deák Ferenc-u. 8. Telefon 816. 4036

Azonnalra,

vagy november elsejére kiadó két három szobás udvari lakás. Az egyik a Szabadság-tér 16., a másik az Óvár-utca 3. szám alatt. Bővebbet ugyanott a házfelügyelőnél. 4044

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárati) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Rákóczi-utca 7. számu

házban egy kétszobás, fürdőszobával és összes mellékhelyiségekkel ellátott és teljesen berendezett lakás azonnal kiadó. Az újonnan beszerzett összes berendezés és lakfelszerelés igen jutányos árárt eladó. 4011

Azonnal kiadó

két szoba, konyha, mellékhelyiségekből álló első emeleti utcai lakás. Csernovics Péter-utca 9.

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet vidéken kiadó. Bővebbet ifj. Weisz Mór, Wesselényi és Varjassy József-u. sarok. 4048

INGATLAN.

Eladó ház,

a mai viszonyok mellett is bekebelezett tartozások átvállalásán felül, igen kevés készpénzzel megvehető. Cím a kiadóhivatalban. 2055

KÜLÖNFÉLE.

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi-málnaszörp kiloja 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerára Batthyány-utca. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Tanuló fiu

nyomdai géphez, ki a 14 évet betöltötte és 6 osztálya van, heti fizetéssel felvétetik.

Irógépeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszerészektől Petényi-utca 6. Telefon 888. Ugyanott előrendeli üzemből kellek is legolcsóbb áron. 3175

26853—1915.

Hirdetmény.

A városi vágóhidon összegyűléző marhavérnek emberi élvézetre alkalmassá tétele tervbe vételén, felhívjuk mindazokat, kik erre vállalkoznak, hogy a feldolgozás módjáról kellő tájékoztatást nyújtó ajánlataikat folyó évi november hó 1-ig Lőcs Rezső gazdasági tanácsnoknál nyújtsák be.

Arad, 1915. október 8.

A városi tanács.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyancsak régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél

olcsó hulladék papírt

használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható; bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

28579—1915.

Hirdetmény.

Közlőre teszem, hogy a 112809—1915. V. a. sz. Belügyministeri körrendelet a viharágyuk használatát, és mozsárlövéseket betiltotta.

A mozsárlövések tilalma alól kivételeket az elsőfoku zendőrhatalóság csak különösen figyelemre méltó esetekben engedélyezhet.

Arad, 1915. október 5.

Bittner

főkapitány k.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetéseket előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal segéd

felvétetik vasuti könyv- és hírlap-árusításhoz. 4006

Ügyes

elárusító leány felvétetik Rosenblüh H. és Társa cégnél. 4040

Ovadékkal rendelkező

vagy nyugdíjas egyén, mint felügyelő és elárusító, alkalmazást nyer Holländer Ig. és Fia cégnél. Jelentkezések: Nagyvárad-ut 7-8. siatti irodában. 3992

Azonnali belépésre

kerestetik aradi pénzügyészetben egy fiatalabb szorgalmas, megbízható irodaszolga, ki megfelelő kancióval rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 4010

Két kis gyermekem

mellé egy leányt vagy asszonyt keresek. Cím a kiadóban. 4035

Bejáró főzönőt

keresek. Cím a kiadóhivatalban. 4052

ALKALMAZÁST KERES.

Egy

szerény igényű, jó bizonyítvánnyal rendelkező kereskedelmet végzett leány állást keres. Cím a kiadóban. 4046

1500 kor. ovadékkal

34 éves, teljesen hadmentes, nős, gyermektelen férfi, pénzbeszedő, felügyelő, raktárnok vagy ehhez hasonló állást keres. Cím a kiadóban. 4045

Egy

kezdő gépirónó irodai állást elfoglalna. Cím a kiadóhivatalban. 4049

Kezdő irodista-leány

állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4081

Háziaszony támasztékául

délelőttre ajánlkozok a háztartás minden ágában jártas gyermekszertő urleány, havi 10 kor. reggeli és ebéd kosztért. Megkereséseket „Árvaleány” jellegre kettős borítékba a lap kiadóhivatalába kér. 4084

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Elköltözés

miatt gyönyörű szalon tükör, kis asztal, szobrok, virágtartók, üllőgyermekkoscs, korcsolyák, vasalók, nagybunda eladók. Megtekinthetők Deák Ferenc utca 29. II. em. 11. ajtó, délután 2-5 óráig. 4051

Hassnált

egyfogatu stráfkocsit és egy négykerékű kézi kocsit megvételre keres, Pollak József fűszerkereskedő Arad. 4058

Egy

jókarban levő önkéntes kopönyeg eladó. Cím a kiadóban. 4039

Automobil

6 üléses üzemképes, ugyasintén két hajtókoscs, és egy landauer jutányosan eladó. Roth butorülé-
tében. Érdeklődés 1/2, 12 és 2 között. Asztalos Sándor-utca. 3638

Tábori látosó

— tokk nélkül — eladó Dr. Vadász Armand ügyvéd irodájában, Erzsébet királyné-körút 88. sz. 4048

Steyr 1914.

tisztí fegyver teljesen új eladó. Dr. Vadász Armand ügyvéd irodájában Erzsébet királyné-körút 88. szám. 4042

Eladó

egy teljes matt hálószoba berendezés. Megtekinthető Kossuth utca 18. szám. 4047

Oszl Dívat Album

1000 ábrával kor. 240 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésben Arad, Szabadság-tér 1. 781

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 9, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 12, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tözsde, Apolló mozi mellett. 8405

Aradi Ipar és Népbank

Báró Bohus palota.

Alapított 1869-ben. :: Saját tőke 7 1/2 millió korona.

A harmadik 6%-os magyar hadikölcsön hivatalos aláírási helye.

Jegyzéseket már elfogadunk 1915. november 17-ig.

Aláírási ár: 1915. október hó 30-ig K. 97 10

1915. október 31-től, 1915. november 17-ig K. 97 40

Pénzváltó üzletünk

3943

bevált érc és idegen pénzeket legelőnyösebb árfolyamon Retéteket elfogad takaréknövényekre és folyó (csekk) számlára.

Vesz és elad értékpapírokat, sorsjegyeket legjobb árfolyamon. — Előleget nyújt értékpapírokra, sorsjegyekre. Szelvények beváltása.

Magy. kir. szab. Oszllysorsjáték főelárusító helye.